БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 109 (19.780). • • 1987 йил 13 май, чоршанба • Баҳоси 3 тийин.

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 70 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

ЎТЛОҚЛАРГА ЎРОҚ ТУШДИ

Республикамизда хашак ўрим-йиғими бошланди. Ҳамма—ўримга!

Хашак ўрими! Ўта меҳнатталаб ва масъулиятли иш. Айни пайтда хўп қувончли ва ҳузурбахш юмуш. У шундай юмушки, чорва моллар вазни ва маҳсулдорлигини оширишнинг мустаҳкам заминн — мўл-кўл озуқа тўплаш оналаридир. У шундай юмушки, кўклам қуёшида қўкарган ўт-ўланларни иложи ва имконн борича тезроқ, созроқ йиғиштириб олиш учун ямяшил ўтлоқ қўйнига отланган бутун қишлоқ аҳлининг байрамона меҳнат тонгларидир.

Ҳа, бу йил баҳор ўлкамизда эрта ва серёғин келди. Далаларда, адирларда, яйловларда ўт-ўланлар мўл бўлди. Чўпонларнинг ошиғи олчи: кўм-кўк қўкатлар тиззага, ҳатто белга урди. Таъбир жоиз бўлса, чорвадорга омад юз бурди.

Илғор хўжаликларда хашак ўрими майдонлари барвақт белгилаб олинди, техника восталари ва ғарам жойлари шайлаб қўйилди, механизаторлар, ўроқчилар обдон ўқитилди, ихтисослашган бригадалар, звенолар, агрегатларни пичанзорлар бағрига олиб чиқишди. Ўн иккинчи беш йиллик иккинчи йилининг биринчи хашак ўрими бошланди: ўтлоқларга ўроқ ташланди.

Биринчи ўрим! Алоҳида аҳамиятга молик — асосий ўрим! Шунинг учун ҳам асосий ўримки, у бутун йил давомида ҳозирланган пичан ва сенаж ҳажмининг энг салмоқли қисмини ташкил этади. Шунинг учун ҳам асосий ўримки, унинг тез ва соз ўтказилиши — ўтлоқларда олиб борилган ўрим ишлари миқёси, суръати, сифати, пировардида, жамғарилажак бутун озуқа миқдорини олдиндан белгилаб беради. Зеро, биринчи ўримни вақтида ўтказиш — сифатли пичан ва тўйимли сенаж тайёрлашга муваффақ бўлиш, демакдир. Далаларни, ўтлоқларни ўрилган озуқадан дарҳол тозалаб олиш — экинзорларни қайтадан суғориш ва ўғитлашга тўла кафолат, демакдир. Буларнинг ҳаммаси хўжаликларга йил бўйи камида 4—5 марта ўрим ўтказишга имкон туғдиришн, шубҳасиз. Шунинг учун ҳам у бугун — қишлоқ коммунистлари, партия, совет органлари, хўжаликлар ва РАПО раҳбарлари, мутахассислари ҳамда бутун меҳнаткашлар олдида — энг муҳим иш, энг долзарб юмуш! Айни бугун тайёрланган озуқагина беш йилликнинг иккинчи йили тармоқ якунларига залворли замин қўйиб, учинчи йил одимларига зарбдор суръат, куч-ғайрат бағишлайди.

Мамнуннят билан айтиш керак, кўплаб район ва область агросаноат бирлашмалари, хўжаликларнинг коллективлари хашак ўрим-йиғимини бошлаш ва уни ташкил этиш ишларига ана шундай масъулият туйғуси билан ёндашмоқдалар. Чорва қишлови учун 100 минг тонна дағал хашак, 40 минг тонна кўк ва илдиз мевали озуқа жамғаришга аҳд қилган Ғаллаорол райони меҳнат аҳли биринчи ўримни йиғирма иш кунида тугаллашга сўз беришди. Бу ерда олдинги йиллар тўпланган тажриба шуни кўрсатдики, май ойида ўриб олинмаган ўт-ўланлар ўрнини ҳаво ҳароратн қнёмига етиб, қўкатлар қовжираб қолган давр — июнь ойида қоплаб бўлмайдн. Бойсун, Зомин, Деҳқонобод, Нурота, Қўшработ, Фориш, Советобод сингари чорвадор районларнинг илғор хўжаликлари ҳам бу йилги шароитда камида бир ярим йиллик ем-хашак жамғаришни мўлжалга олдилар.

— Ўтган йилги қийин шароитда ҳам 1.020 тонна табиий пичан жамғарганмиз, — деб ёзади Олтинсой районидаги «Олтинсой» совхозининг бош зоотехниги М. Эргашев, — бу йилнинг йўриғи бошқа. Кўклам қутлн, баракали бўлди, ёмғир мўл тушди, ўт-ўлан сероб; чорва йили келди. Мақсадимиз — 2.040 тонна табиий пичан ҳозирлаб, барча турдаги мол-ҳолни қишловга тўқ, семиз ва дуркун олиб киришдир. Шунингдек, 2.500 тонна силос, 1.300 тонна сенаж, 130 тонна лавлаги, 1.000 тонна сомон ҳам тайёрлашга бел боғлаганмиз. Ҳозир далаларда шайлаб қўйилган ўрим-йиғим агрегатлари, транспорт восталари, барча ишчи кучлари ёппасига ҳаракатга келди...

Радакциямизга келаётган хат-хабарлардан бундай ибратомуз сатрларни кўплаб келтириш мумкин. Бироқ уларнинг мутлоқ тескари кўриниши — ташвиш билан бнлдирилаётган сигналлар ҳам йўқ эмас. Фан ютуқлари ва орттирилган кўп йиллик тажрибалардан маълумки, дастлабки хашак ўримини бошоқли экинлар попуги ниш урнб, дуккакли ўсимликлар шоналай бошлаганда ўтказмоқ керак. Бу пайтда ҳар қандай табиий ўт-ўлан айни гуллаш даврига кирган бўлиб, уларнинг тўйимлилик даражаси ва озуқа бирлнги ўримдан сўнг ҳам белгиланган агротехника нормалари ҳамда зоотехника рационлари атрофида туради. Бошқача айтганда, гектарлар оқсилдорлиги сақланнб қолади. Чунончи, Қашқадарё, Бухоро, Навоий, Жиззах областлари ва Қорақалпоғистон АССРда ўтган йили тайёрланган пичан ва сенажнинг тўйимлилик даражаси, озуқа бирлнги, улардаги оқсиллар миқдори Тошкент, Наманган, Сурхондарё областларидагига нисбатан кам бўлди. Шунинг учун ҳамки қишлов чоғи моллар вазни ва маҳсулдорлиги тушиб кетди, қатор районлар гўшт, сут етиштиришда қолоқликка йўл қўйди, сарф-харажатлар ошиб, чиқим кўпайди, фермалар талафот кўрган ҳоллар юз берди. Зотан, худди шу областлар ва районларда айни биринчи ўрим муайян фурсат кечиккан эди. Масалан, наманганликлар дастлабки ўримни май ойнинг сўнгги ўн кунлигида тугаллаган бўлсалар, қашқадарёликлар бу ишни июнь ойнинг иккинчи, учинчи ўн кунликларида ҳам давом эттиришди.

Таассуфлар бўлсинки, бундай ҳоллар шу йил ҳам айрим областлар, районлар ва хўжаликларда яна содир бўлмоқда. Андижон, Навоий, Қашқадарё ва Самарқанд областларида оралиқ экинлар ўримн кўнгилдагидек эмас. Наманганда ҳар гектар оралиқ экин ҳисобига 206 центнердан ҳосил олинаётган бир пайтда Навоий, Сирдарё, Сурхондарёда бу кўрсаткич 110—115 центнердан ошмаяпти.

Беда ўримида ҳам шундай манзарани кўрасиз. Деҳқон тили билан айтганда, савр ўтиб, жавзо яримлаяпти ҳамки, унинг биринчи ўрими жойларда ора йўлда турибди. Фарғона, Бухоро, Самарқанд областларида бугунгача нарн-бериси билан 20—36 процент майдонда биринчи беда ўримн ўтказилди, холос. Қолаверса, республикамизда дастлабки ўрим эндигина 36 процент атрофдагн майдонда ўтказилганнни қандай баҳолаш мумкин! Бу—юқорида номларн келтирилган областларнинг қолоқлиги касри эмасми!

Ҳосилдорликда ҳам еру-осмонча фарқ бор: республика бўйнча ҳар гектар ердан 42,8, Андижонда —51,7 центнер пичан тайёрланганн ҳолда, Сирдарёда бу кўрсаткич — 30, Фарғонада —33, Жиззахда —29 центнердан ошмаётир. Савол туғилади: ана шу областларнинг партия ташкилотлари, агросаноат комитетлари ва уларнинг жойлардагн бирлашмаларн раҳбарлари, мутахассислари ҳамда тармоққа мутасадди масъул кишилар қаёққа қарашяпти!

Такрор айтамиз, бу йил баҳор серёғин келди. Далаларда, адирларда, яйловларда, қир-сахроларда, кўл, йўл, канал ва арқ ёқаларида турфа ўт-ўланлар мўл бўлди. Шундай серфайз, серқут, сербарака йилда кўклам кўкатларнм йиғиштириб олишда сусткашлик қилиш — инсоф ишимн!

Май ойи ярмлаб қолди. Бундан буёғнга ем-хашак ўрими миқёси кун сайин кенгайиб бормоғи, кўп йиллик ўт-ўланлар унган ям-яшил далалар ва бўлиқ ўтлоқзорлар бағри ишчи кучлари, ўрим агрегатлари, транспорт восталари билан тобора гавжумлашиб кетмоғи лозим. Ўрим-йиғим иштирокчиларига ғамхўр бўлиш, уларга қулай меҳнат ва дам олиш шароитларн яратиб бериш, коллективлар ўртасида социалистик мусобақани авж олдириш, мавжуд машина-механизмларни зарур ёнилғи ҳамда эҳтиёт қисмлар билан муттасил таъминлаб туриш — қишлоқ коммунистларнинг энг муҳим вазифаси. Токи, юбилей йили озуқа экинлари майдонларида, табиий пичанзорларда дастлабки ўрим бир зум ҳам кечиккмасин.

ЎТЛОҚЛАРГА ЎРОҚ ТУШДИ. ҲАММА — ЎРИМГА!

● Чорвачиликнинг мустаҳкам озуқа базасини яратиш борасида Арнасой районидаги Ворошилов номли совхозда катта тадбирлар белгиланган. Айни пайтда хўжаликда ҳам дон, ҳам озуқа экинн — маккажўхорига иккинчи бор ишлов берилмоқда. Маккажўхорикорлар бу йил 200 гектар майдонда деҳқончилик қилиб, гектаридан 50 центнердан «каҳрабо дон» олишни кўзлашаётир. Экин парвариши 3-бўлимнинг М. Тўғонов бошлиқ бригадасида тезу-соз олиб борилмоқда.

Суратларда: (ўнгда) бригада бошлиғи М. Тўғонов, механизатор Р. Ўролов ва ўсимликка ишлов бериш пайти.

А. Тўраев фотолари.

● Чорвачилик—зарбдор фронт

ҲАМ ДОН, ҲАМ КЎКПОЯ

● Термиз районидаги Ленин номли колхознинг озуқа майдонларига дон йиғиштириб оладиган комбайнлар олиб чиқилди. Сўнгра озуқа йиғиштириб оладиган агрегатлар ишга тушди. Ўтган йил кузда ана шу далаларга арпа ва беда қўшиб экилган эди. Баҳорда ёғингарчилик кўп бўлганлиги ва экинлар яхши парвариш қилинганлиги натижасида мўл ҳосил етиштирилди. Арпа одатдан ташқари эрта пишди, беда яхши ўсди. Эндиликда хўжалик бир даланинг ўзидан ем учун дон ва кўк арпа поясини йиғиштириб олмоқда. Бу ерда ҳар гектар майдондан 40 центнердан дон ва 50 центнердан (пичанга айлантириб ҳисоблаганда) сервитамин озуқа йиғиштириб олинмоқда. Одатда бедазордан биринчи йили шунча миқдордаги пичан бутун мавсум давомида йиғиштириб олинар эди.

Мажбуриятни қайта кўриб чиқдилар

● «Жом» совхозининг механизациялаштирилган отрядлари озуқа экинларини оммавий йиғиштириб олишга киришдилар. Дастлабки кунларда ҳар бир агрегат ёрдамида қариб 10 тоннадан сенаж тайёрланди. Ўт-ўланлар ғоят мўл бўлганлиги учун хўжаликда бир ярим йил учун эмас, балки икки йил учун озуқа ғамлаб қўйишга қарор қилдилар.

Советобод районидаги кўпгина ем-хашак тайёрловчи бригадалар ҳам ўз олдиларига шундай мақсад қўйдилар. Хўжаликлар ем-хашак тайёрлашга бир ярим мингдан ортиқ кишини сафарбар этди. Пичан ўриш кун бўйи кучларни тўла ишга солган ҳолда олиб борилмоқда. Район агросаноат бирлашмаси техникани олиб чиқиш қийин бўлган участкаларда шахсий ёрдамчи хўжаликларнинг эгаларига ўт-ўланларни йиғиштириб олиш учун рухсат берди.

Маҳсулдорликни ошириш учун

● Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номли совхоз чорвадорлари беданинг биринчи ўримидан қишки мўл озуқа тайёрладилар. Озуқадаги протеин моддасини сақлаб қолиш учун янги ўриб олинган беда пичанига бензой кислотаси билан ишлов берилди. Бир тонна пичанга уч килограмм шундай кислота аралаштирилди. Молларни мана шундай «консервалар» билан қўшимча озиқлантириш хўжаликнинг ўтган қишловни муваффақиятли ўтказишига, моллар маҳсулдорлигини оширишга имкон берди. Шунинг учун ҳам бу йил мана шу усулдан кенг кўламда фойдаланишга қарор берилди.

Ҳозирги вақтда бошқа хўжаликлар ҳам совхоз тажрибасини ўрганмоқдалар. Ғаллаорол районида эса табиий ўт-ўланларни ҳам шундай усулда қишга ғамлай бошладилар.

Бу йил областда тўйимли моддаларга бой 10 минг тонна кўкпояни консервалаш мўлжалланмоқда.

(ЎзТАГ).

ШУ КУННИНГ МАВЗУИДА

Қолоқликка тезроқ барҳам берилсин

Республика пахтакорлар Советининг кенгайтирилган оператив кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш республика далаларида вужудга келган мураккаб вазият муносабати билан чақирилган бўлиб, мўл ҳосил учун курашнинг стратегия ва тактикасини ишлаб чиқишга бағишланди. Кенгаш ишида олимлар, агросаноат комплексининг мутахассислари иштирок этдилар.

Қўклам совуқ келиб, узоққа чўзилгани сабабли пахтакорлар олдида бир қанча мураккаб вазифалар пайдо бўлди. Об-ҳаво ноқулай келганлигн туфайли асосий қишлоқ хўжалик экинини экишнинг энг қулай муддатлари бой берилди. Одатда республика экин-тикин ишларини 25 апрелгача тугатган бўлса, бу йил ҳатто 30 апрелга қадар ҳам белгиланган майдонларнинг атиги 77 процентига чигит экилган эди. Қорақалпоғистон автоном республикасида ҳозиргача ҳам 20 минг гектардан кўпроқ ерга чигит экилмаган.

Майнинг биринчи ўн кунлиги тугаётганида чигитнинг униб чиқишидаги қолоқлик ўтган йилдагига нисбатан 300 минг гектарга етди. Бунинг устига, бўлиқ ниҳоллар майдони 500 минг гектар кам бўлиб турибди. Андижон, Жиззах, Наманган, Сирдарё, Тошкент ва Фарғона областларида айниқса катта қолоқликка йўл қўйилди.

Май ойида ҳароратнинг кўтарилиши чигитнинг униб чиқишига ёрдам берди. Бу эса айни вақтда бир қанча область агросаноат комитетлари, район агросаноат бирлашмалари ва хўжаликларнинг раҳбарларида, бригадирларда хотиржамлик кайфиятини уйготди. Натижада экинларга ишлов бериш суръатлари пасайиб кетди, ғўзанинг ривожига ҳалақит берадиган қатқалоқ пайдо бўлди. Шу туфайли каттакатта майдонларда ғўза ривожи 10 — 12 кун кечикмоқда.

Кенгашда таъкидлаб ўтилганидек, қолоқликка барча агротехника юмушларини, жумладан, ғўзанинг биринчи парваришини жадал ва сифатли ўтказиш ҳисобига барҳам бериш мумкин. Афсуски, шундай иш тутиш лозимлигини ҳамма ерда ҳам ҳали тушуниб етганлари йўқ. ҳозиргача жами майдонларнинг ярмидагина культивация ўтказилди. Бухоро областида аҳвол ёмон, бу ерда 70 минг гектар ерда чигит қийғос униб чиққан бўлса ҳам, атиги 18 минг гектар майдондаги ниҳолларга ишлов берилган. Жиззах областида культивация жами майдонларнинг тўртдан бир қисмидагина ўтказилган, холос. Самарқанд ва Навоий областларида ҳам ишлар дуруст эмас.

Мураккаб об-ҳаво шароитлари ўсимликларни барвақт озиқлантириш зарурлигини кун тартибига қўйди. Гарчи хўжаликларда минерал ўғитлар кам бўлмаса ҳам, жами майдонларнинг атиги тўртдан бир қисмигагина культивация вақтида ўғит солинган, холос.

Ғўза ниҳолларини ягоналаш суръатларининг пастлиги ҳам жиддий ташвиш туғдирмоқда. Кўпгина районлар ва областларда ана шу муҳим агротехник тадбирни ўтказишга эндигина киришиб, ниҳолларнинг ниҳоятда қалин бўлиши ғўза ривожига ёмон таъсир этиб, унинг илдиз чириш касалига чалинишига олиб келишини унутиб қўймоқдалар.

Кенгаш қатнашчилари хўжаликлар ва район агросаноат бирлашмалари мутахассисларининг диққат — эътиборини ғўза парвариши сифатини яхшилашга, баъзан биринчи культивацияни агротехника қоидаларини бузиб ўтказаётган механизаторларнинг иши устидан назоратни кучайтириш лозимлигига қаратдилар.

Шу куннинг кечиктириб бўлмайдиган вазифаси ҳар гектар ернинг тўлиқ бўлишини таъминлашдан иборатдир. Кенгашда пахтакорларга аҳволни ўнглаб олишга ва юбилей йили план топшириқларининг бажарилишини таъминлашга имкон берадиган бир қанча конкрет тавсиялар ишлаб чиқилди.

(ЎзТАГ).

М. С. Горбачев Т. Живков билан учрашди

11 май куни КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев Хитойдан Ватанига қайта туриб, Москвада бўлган БКП Марказий Комитети Бош секретари, БХР Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков билан учрашди.

М. С. Горбачев билан Т. Живков жаҳон социализми позицияларини мустаҳкамлашга доир баъзи муҳим проблемаларни кўриб чиқдилар. Улар ядро хавф-хатарини, айниқса Европада ядровий хавф-хатарни бартараф этиш, қуролсизланиш, кенг қамровли халқаро хавфсизлик системасини вужудга келтириш мақсадида ҳар иккала партия ва мамлакат бундан буён ҳам бошқа социалистик давлатлар билан, барча тараққийпарвар ва тинчликсевар кучлар билан актив баҳамжиҳат ҳаракат қилишга азму қарор берганлигини таъкидладилар.

Икки томонлама муносабатларнинг истиқболларини муҳокама қилиш чоғида Совет ҳамда Болгария корхоналари ва бирлашмалари ўртасида бевосита алоқалар ўрнатиш тўғрисидаги битимларни изчиллик билан амалга ошириш, уларнинг самарали ишлашига ҳали халақит қилаётган нарсаларнинг ҳаммасини бартараф этиш айниқса муҳимлиги уқтириб ўтилди. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасида ҳамкорликнинг янги интеграция формаларини жорий этиш билан боғлиқ масалалар тилга олинди.

КПСС ва БКП ўз съездларининг йирик-социал иқтисодий ўзгартишларга қаратилган йўл-йўриқларини амалга ошира бориб, ҳал қилаётган вазифалар тўғрисида ўртоқларча фикрлашиб олинди.

М. С. Горбачев ижтимоий турмушнинг барча соҳаларини сифат жиҳатидан янгилашдан иборат партия раҳбарлик қилаётган жараёнга ҳаракат қилувчи бош куч — халқ оммаси тобора активроқ қўшилаётганлигини алоҳида айтиб ўтди. Ҳозир меҳнаткашларнинг ташаббускорлиги ва ўз-ўзини бошқаришини мумкин қадар кўпроқ ривожлантиришга мўлжалланган яхлит хўжалик механизмини вужудга келтиришни ниҳоясига етказиш ғоят муҳим аҳамиятга эгадир. КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми шу билан боғлиқ масалалар комплексини кўриб чиқади.

Т. Живков БКП XIII съездининг йўли қандай рўёбга чиқарилаётганлиги тўғрисида сўзлаб, СССР билан БХРдаги туб ўзгартишларнинг мақсад ва принципларн бир-бирига мос эканлигини қайд этиб ўтди. Жумладан, у яқинда Болгарияда социалистик мулкни меҳнат коллективларининг фойдаланиши учун топшириш юзасидан кўрилган чоратадбирларнинг сиёсий аҳамиятини таърифлади.

Болгария Коммунистик партияси, БХР меҳнаткашлари, деб таъкидлади Т. Живков, КПСС XXVII съездининг социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришга қаратилган йўлини, КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг Совет Иттифоқи учун, социализм ва тинчлик тақдири учун муҳим аҳамиятга эга бўлган ғояларини астойдил табриклаб, маъқулламоқдалар.

Суҳбат сидқидиллик ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди.

Т. Живков шу куни Москвадан Ватанига жўнаб кетди.

(ТАСС).

Учрашув пайти.

(ТАСС — ЎзТАГ телефотоси).

Бугунги сонда:

Ленинчасига, коммунистчасига меҳнат қилайлик — 2 — бет.

Пиллачилик: тажриба ва муаммолар — 3 — бет.

Совет кишисининг фазилати — 4 — бет.

Нормадан ташқари

● «Атлас» бирлашмаси тўқув фабрикасининг ишчиси Гулчехра Турғунова Тинчлик вахтасини келаси йил ишлаб чиқариш топшириғини бажариш билан нишонлади.

Чорак аср зарбдор меҳнат

● «Средазкабель» бирлашмасининг ишчиси Г. Речкина 25 йиллик меҳнат фаолиятини нишонлади.

«Ҳурмат Белгиси» ордени соҳиби Речкина бу санани шахсий мажбуриятини бажариш билан қаршилади: у Улуғ Ғалабанинг 42 йиллигигача беш йилликнинг бир ярим йили планини бажариб бўлди.

Галина Петровна машинаускуналарни жуда яхши биларди, мураккаб операцияларда иш вақтини тежайди.

Речкина корхонада тажрибали мураббия ҳисобланади. У завод илғор тажрибалар мактабида ёш ишчиларга ўз билими ва маҳорати сирларини ўргатмоқда.

(ЎзТАГ).

М. С. Горбачев докладлари ва нутқлари тўплами румин тилида

БУХАРЕСТ, 11 май (ТАСС). Бухарест Сиёсий нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг докладлари ва нутқлари (1985—1986 йиллар) тўпламини румин тилида босиб чиқарди. Тўпламга КПСС XXVII съездидаги Сиёсий доклад, партия Марказий Комитетининг Пленумларидаги докладлар ва нутқлар киритилган.

Ажерпрес агентлиги тўплам босилиб чиққанлиги тўғрисида хабар қилиб, эълон этилган ҳужжатларда «Совет ҳукуматининг ташқи ва ички сиёсати, Совет Иттифоқи коммунистик партиясининг тинчлик, қуролсизланиш ва халқаро ҳамкорлик учун курашдаги самарали фаолияти муфассал баён этилган», деб таъкидлайди.

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Афғонистон Демократик Республикаси Шимолий вилоятларининг делегацияси Ўзбекистон турмуши билан танишмоқда. Делегацияга Афғонистон Халқ Демократик партияси Марказий Комитетининг «Шимол» зонасидаги вакили Муҳаммад Шариф бошчилик қилмоқда.

Делегация аъзолари В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиали экспозициясини кўздан кечирди. Меҳмонлар Ўзбекистон пойтахти аҳолисининг ҳаёти ва турмуши билан танишдилар, шаҳар маҳаллаларида бўлдилар. Бир қанча квартираларга ташриф буюрдилар, тошкентликлар билан суҳбатлашдилар.

(ЎзТАГ).

ЛЕНИНЧАСИГА, КОММУНИСТЧАСИГА ЯШАЙЛИК ВА ИШЛАЙЛИК

Республикамизда 1987 йил 15 май куни ўтказиладиган Ягона сиёсий куннинг мавзуи ана шундай

Мамлакатимиз мураккаб ва мароқли даврни бошидан кечирмоқда. Партия турғунлик механизмини синдириб ташлар экан, совет кишиларининг куч ва ғайратини ривожланишнинг интенсив омиллари ролини мудом оширишга, бошқаришнинг иқтисодий методларини жорий этишга, фан-техника тараққиётини қатъий равишда тезлаштиришга, маҳсулот сифатини яхшилашга, социал соҳани устун даражада ривожлантиришга жамлаб келмоқда. Жамиятнинг маънавий жиҳатдан покланишига, социал адолат принципларининг турмушга изчил жорий этилишига, демократиянинг кенгайтирилишига, ҳалол меҳнат ва шахс иззат-икромини кўтаришга йўналтирилган кўп планли ишлар амалга оширилмоқда.

Мамлакатда авж олиб кетган кенг кўламли, новаторона характердаги қайта қуриш яна ва яна В. И. Ленинга мурожаат этишни ниҳоятда зарур қилиб қўймоқда. Бу, КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленумида М. С. Горбачев таъкидлаганидек, ҳозирги шароитларда ленинизм руҳини қайта тиклашга ва имкони борича тўлиқроқ қайта тиклашга, турмушимизда кадрларга нисбатан ленинча талабларни қарор топтиришга саботли интилишдан иборатдир.

Бугунги кунда ленинчасига, коммунистчасига яшаш ва ишлаш — бу партия қарорларини бажариш учун қатъиятлик билан курашишдан, юксак уюшқоқлик ва интизомни, халқ хўжалигининг ҳар бир жабҳасида тўла фидокорлик билан ишлашни таъминлашдан, мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришнинг энг яхши йўлларини муттасил излашдан иборатдир. Бу — эришилган даража билан кифояланиб қолмай, кечаги кун формуласига ёпишиб олмай янгичасига фикрлаш ва ҳаракат қилиш демакдир. Бунда ҳаётнинг ҳамма ҳолатларига ярайдиган рецептлар йўқлиги ва бўлиши мумкин эмаслигини ёдда тутиш зарур. Ҳозирги давр ҳар биримиздан кундалик ишга, коммунист ва гражданнинг вазифаларига муносабатимизни, барча ижтимоий ишларга, халқ бойлигига, атрофимиздаги табиий муҳитга муносабатимизни қайта кўриб чиқишни талаб этмоқда. Бу ерда гап бугунги кунда бирон бир кишининг четдан туриб кузатувчи бўлишига йўл қўйиш мумкин эмаслиги тўғрисида боряпти. Амалий ҳаракатлар, актив гражданлик позицияси зарурдир.

Ленинчасига, коммунистчасига ҳаракат қилиш, яшаш ва ишлаш — бугунги кунининг энг муҳим вазифаси айни шундан иборатдир. Ўй-фикрлар энергиясини конкрет амалиётга, жонли ишга айлантиришни иложи борича тезлаштириш ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир.

Республикада амалга оширилаётган ишлар экономика ва социал соҳада баъзи бир ижобий силжишларга эришиш, ижтимоий муҳитда ўзгаришлар ясаш имконини берди. Тажриба тўпланмоқда, хўжалик юритишнинг янги иқтисодий методлари эгалланмоқда, одамлар янгичасига ҳаракат қилишни ўрганга бошладилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг V пленуми республикада қайта қуриш борасида амалга оширилган ишларни принципиал позициялар туриб баҳолаш билан бирга, яхшилик сари ўзгариш ниҳоятда секинлик билан рўй бераётганлигини таъкидлади. Хўжалик ва маданий қурилишнинг кўпгина йўналишлари бўйича биз жиддий натижаларга эриша олмадик.

Фаолиятсизлик ва хотиржамлик, давлат ва план интизомининг бўшашганлиги, ташкилотчилик ва хўжалик фаолиятидаги камчиликлар, топширилган иш учун шахсий жавобгарлик ҳиссининг пасайиб кетганлиги ишлаб чиқаришни ривожлантиришда илгари эришилган суръатларнинг сусайиб қолишига, бир қатор кўрсаткичлар бўйича план-топшириқларининг бажарилмаслигига олиб келдики, 1987 йил биринчи квартали якунлари шундан далолат берди.

Республиканинг ҳар беш корхонасидан бири шартнома мажбуриятларини бузди, улар етказиб бермаган маҳсулотлар ҳажми 100 миллион сўмдан ошиб кетди. Планнинг номенклатура, маҳсулот сифати бўйича кўрсаткичларини бажариш таъминланмади. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан меҳнат унумдорлиги 1,4 процент камайиб кетди. Асосий фондларни ишга тушириш плани барбод берилди. Қишлоқ хўжалиги ишида жиддий камчиликлар ва нуқсонлар бор. Меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг янги формалари, интенсив технологиялар ниҳоятда секин жорий этилмоқда. Кўпгина областлар қорамол ва парранда, тухум, сут харид қилиш бўйича ўтган йилга нисбатан қолоқликка йўл қўйдилар. Партия, хўжалик органлари жорий йилнинг мураккаб обҳаво шароитларида кўклам дала ишларини ўз вақтида ўтказишни ташкил эта олмадилар.

Давлат қабулига ўтган коллективларда кўпгина ҳал этилмаган проблемалар бор. Корхоналарни 2—3 смена ли иш режимига ўтказиш, меҳнатга лаёқатли аҳолини иш билан таъминлаш масалалари суст ҳал этилмоқда. Одамлар, транспорт, савдо ва маиший хизматга, маъмурий органлар фаолиятига адолатли эътирозларни билдирмоқдалар.

Буларнинг ҳаммаси одамларнинг кўпчилиги КПСС XXVII съезди ва партия Марказий Комитети январь Пленуми қарорларини қизғин маъқуллаб, қўллаб-қувватлаётганликларини, ҳозирхотиржамланиш кайфиятига берилишга асослар йўқлигини яна бир бор тасдиқламоқда. Фақат конкрет амалий ишгина ҳозирда қайта қуришнинг ҳақиқий мезонидир, у белгиланган планларни муваффақиятли амалга оширишни белгилаб беради.

Қайта қуриш ҳар биримиздан кундалик ишда ҳақиқамонлик кўрсатишни, қилган ишларимизни сабот билан, ҳовлиқмасдан, керак бўлса бир ёки икки мартагина эмас, лозим бўлганича қайтадан бажаришни талаб этмоқда. Олдимизда энг муҳим — биздан жуда катта куч-ғайрат ва фидокорликни талаб этувчи кундалик матонатли меҳнат турибди. Қўйилган вазифаларни майда-чуйда ўзгартишлар қилиш билан ҳал этиб бўлмайди. Бу ўринда айни сифат жиҳатидан сакраш қилиш, эскириб қолган, давр талабларига жавоб бермайдиган барча нарсаларни қатъиятлик билан синдириб ташлаш зарур. Белгиланган программа ва планларнинг ҳар бир банди учун, ҳар бир қоидаси учун курашиш, ташаббускорлик ва жасорат кўрсатиш даркор.

Активлик билан, ижодий ёндашиб, сабот-матонат кўрсатиб, ишнинг кўзини билиб ҳаракат қилиш, ҳаракат ва яна ҳаракат қилиш керак. КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми ҳозирги палланинг асосий вазифасини шу тарзда қўйди. Ленин сўзлари билан айтганда, ҳозир асосий ва навбатдаги шиор айни амалий ишлардан ва айни ишчанликдан иборатдир.

Бугун ленинчасига, коммунистчасига яшаш ва ишлаш — бу ишчанликка иш жараёнларини энг аввало юксак уюшқоқлик билан ташкил этиш жиҳатидан ёндашиш демакдир. Бунда ҳар бир ходим ўз ишини яхши ва чуқур билиши, унга идрок этилган юксак масъулият билан муносабатда бўлиши, куч-ғайратни асосий, ҳал қилувчи йўналишга жамлаб, ҳовлиқмай, ишбилармонлик билан ҳаракат қилиши тақозо этилади. Ҳар бир коллективда, ҳар бир иш жойида чуқур изланиш ва резервларни дарҳол ишга солишга қаратилган ҳаракатларнинг аниқ плани қадамба-қадам амалга оширилиши даркор. Кўпгина меҳнат коллективлари ишларни ана шундай ташкил қилмоқдаларки, улар белгиланган планларни изчиллик билан амалга оширмоқдалар, ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш вазифаларини муваффақиятли ҳал этмоқдалар.

Бироқ конкретлилик, сўз ва иш бирлиги ҳали ҳамма жойда ҳам шунчаки шиордан кундалик амалиётга айланмаган. «Қизғин» чақириқлар кўпинча қуруқ даъватдан иборат бўлиб қолмоқда, ишдаги муваффақиятсизликлар эса илгаригидек объектив сабабларга тўнкалаётир. Аслида эса кўп ҳолларда бунинг сабаблари бошқачароқдир: интизом, тартиб ва уюшқоқлик, социалистик ишбилармонлик ва ишчанлик етишмайди. Қайта қуришнинг теран резервларига ҳали чинакамига қўл урилгани йўқ, экономика тараққиётини жадаллаштиришнинг, энг аввало, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, маҳсулот сифатини тубдан яхшилаш инвестиция потенциалини қайта қуришнинг мустаҳкам омиллари ҳаракатга келтирилгани йўқ. 1987 йил — бу мамлакатимиз экономика жабҳасида қайта қуришнинг ҳал қилувчи марраларига чиқиб оладиган йилдир, шу боисдан кўп нарса жорий йилда қила оладиган ишларимизга боғлиқдир. Айни шу йилда қайта қуриш назарияси реал конкрет ишларда ўз ифодасини топа бошлашини, айни ҳозирги пайтда у амалиёт синовидан ўтаётганини уқиб олиш зарур. Ўзжалик қурилишининг ҳар бир жабҳасида бу синовдан шараф билан ўтиш айни муддаодир.

Маълумки, саноатнинг барча тармоқлари шу йил бошидан хўжалик юритишнинг янги шароитларида ишлай бошладилар. Корхоналар ва бирлашмалар ҳуқуқлари, хўжалик мустақиллигининг кенгайтирилиши ташкилот иши марказини бевосита меҳнат коллективларига кўчиришни, бутун коллективни ва ҳар бир меҳнатчини энг кам харажатлар қилиб, юксак пировард натижаларга эришишга қизиқтиришни талаб этади. Қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажариш учун экономикани бошқаришнинг «кам харажатли» таъсирчан дастакларини сабот билан излаш, ҳозир бир эга бўлган имкониятлардан энг кўп даражада фойдаланиш, хўжасизлик ишлаб чиқаришга зарар келтиришига қарши шафқатсиз кураш эълон қилиш, ҳамма жойда сарфланган ҳақиқий меҳнат ва унинг натижаларини ҳисобга олишга асосланган хўжалик ҳисобини жорий этиш даркор.

Ишлаб чиқариш ҳажмини ўстиришнинг ҳаммасига ишлаб чиқариш қувватлари, материал ва меҳнат ресурсларидан янада оқилона фойдаланиш ҳисобига эришишга, меҳнат ва ижтимоий интизомга риоя этишни гарантиялашга азму қарор қилган илғор коллективлар, бригадалар ва цехларнинг ҳаракати ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва оммалаштиришга лойиқдир.

Хўжалик юритиш самарадорлигини ошира бориб, бу ишни социал проблемаларни ҳал этиш билан пухта уйғунлаштириш даркор. Гап энг аввало, инсонга бўлган эътиборни кучайтириш тўғрисида бормоқда. Бутун мамлакатда бўлганидек, Ўзбекистонда ҳам бу йўналишда муҳим тадбирлар амалга оширилмоқда. Лекин шунга қарамай бизда кўпгина социал масалаларни ҳал этишда ҳанузгача йўл қўйиб бўлмас даражада сусткашлик қилинмоқда.

Хўжалик раҳбарлари, партия ва касаба союз ташкилотлари одамларнинг талаб ва эҳтиёжлари, меҳнат шароитлари, турмуши ва дам олиши масалаларига мумкин қадар зийрак муносабатда бўлишга даъват этилгандирлар. Ҳар қандай ечимларга, амалий фаолиятдаги ҳар қандай қадамга энг аввало улар одамларга қандай наф келтиришига, уларнинг социал оқибатлари қандай бўлишига қараб баҳо берилиши лозим.

Фақат ҳалол, фидокорона меҳнат инсон қадр-қимматини, унинг жамоатчилик орасидаги обрў-эътиборини ошириши ва моддий аҳволини яхшилаши мумкинлигини эсдан чиқармайлик. Меҳнатда юксак кўрсаткичларга эришган киши социал эҳтиёжларини қондиришда ҳам афзалликларга эга бўлиши керак. Ҳар бир меҳнатчи яхши ишласа мукофот, дам олиш уйига йўлланма олишини, янги уйга бошқалардан олдин кўчиб ўтишини ва қатор рағбатлантиришларга эга бўлишини беш бармоғидек билиши даркор. Айни вақтда биз текинхўр ва ишёқмасларга, юлғич ва баднафсларга, давлатдан кўпроқ нарса ундириб олишу, аммо унга камроқ наф келтириш пайидан бўлувчиларга қатъиян қарши туришимиз лозим.

Ҳозирги шароитларда ленинчасига яшаш ва ишлаш, бу ҳар қандай вазиятда ҳам асосий муддаога содиқ қолиш, ахлоқимиз қонунларига риоя қилиб, коммунистик эътиқод ва маънавий принципларимизга тўла риоя қилиб яшаш. демакдир.

Юксак ахлоқ, социал адолат проблемалари турмушимизда муҳим ўрин тутади. Маълумки, бу масалаларга эътибор сусайтирилгани маънавий муҳитга ҳалокатли таъсир кўрсатди, кейинги йилларда одамлар турмушига суқилиб кирган социал айниш элементлари ижтимоий ишларга нисбатан қизиқишни сусайтирди, лоқайдлик ва умидсизликнинг пайдо бўлишига, меҳнатни маънавий рағбатлантириш ролининг пасайиб кетишига олиб келди.

Партия халқнинг энг катта кўпчилиги мададига таяниб, салбий ҳолатлар ва уларнинг конкрет айбдорларига қарши муросасиз кураш олиб бормоқда.

Бу борада анчагина ишлар қилинди. Лекин барча салбий ҳолатларга барҳам бериб, уни келтириб чиқарадиган сабабларни тагтомири билан кўпориб ташлаш жараёни сира бўшаштирилмай давом эттирилиши учун ҳали ҳаммамизга матонат ва қатъият билан ишлашга тўғри келади. Бундан буён ҳам ҳар қанақанги мослашувчилар ва амалпарастлардан, ҳокимиятни суиистеъмол қилувчилардан, уруғ-аймоқчилик ва ошна-оғайнигарчилик, тамагирлик ва ахлоқий нопоклик хомийларидан, халқ бойлиги ўғрилари ва талонторожчиларни ҳимоя қилувчилардан. қатъиятлик билан халос бўлиш керак.

Ленин васиятларини амалга ошириш — юксак сиёсий ҳушёрликни, совет халқлари дўстлигига путур етказишга ҳар қандай уринишларнинг, миллий биқиқликка, маҳаллийчиликка, тайёрга айёрликка интилиш кайфиятларининг пайини дарҳол қирқиб ташлашни талаб этади. Интернационализм, ўртоқларча мададкорлик ва ўзаро ёрдам, ҳаракатларнинг тўла бирлиги, мамлакатнинг қардош республикалари алоқасини мустаҳкамлаш руҳи бутун ҳаётимизга сингиб кетсин.

Ҳозирги шароитларда ленинчасига, коммунистчасига яшаш ва ишлаш — бу инсон потенциали қудратини тўла ҳаракатга келтириш, инсон омилини активлаштириш демакдир. В. И. Ленин «Оммаининг фақат умумий қоидаларни, қарорлар ва қонунларни муҳокама қилишдагина, бу қарорлар ва қонунларнинг амалга оширилишини контрол қилишдагина актив қатнашишини талаб қилиб қолмай, балки шу билан бирга уларни бевосита бажаришда ҳам актив қатнашиши...» талабларида айни шундай ташкил қилиш ва бошқаришнинг демократик принципи олий формасини кўрган эди. «Омма, — деб таъкидлаган эди у, — ўзига масъулиятли раҳбарлар танлаб олиш ҳуқуқига эга бўлмоғи керак. Уларни ўзгартиришга, улар фаолиятидаги ҳар бир қадамни билиб, текшириб туришга омма ҳақли бўлмоғи лозим. Омма истисносиз ўзининг бутун ишчи аъзоларини идора вазифаларига кўтариш ҳуқуқига эга бўлмоғи лозим».

Партия ленинча ғояларни амалга ошира бориб, турмушимизнинг барча соҳаларини кенг демократлаштиришга дадил киришди, мазкур жараённинг асосий йўналишларини белгилаб берди. Бу эса инсонга эътиборни кучайтириш, социалистик демократияни ҳар томонлама ривожлантириш, ўз-ўзини бошқаришни кенгайтириш, коллективлар, Советлар, жамоат ташкилотлари ролини ошириш, шахс ҳуқуқларининг ҳуқуқий ва иқтисодий гарантияларини, қонунчиликни мустаҳкамлаш, кенг ошкоралик, танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантириш шароитларида ишлашни ўрганиб олиш демакдир.

Ана шуларнинг ҳаммасида жамиятимиз ҳаётининг барча жабҳаларидаги қайта қуришнинг асосий сиёсий мазмуни мужассамлашган. «Барча проблемаларни ҳал этиш нуқтаи назаридан, — деб таъкидлади М. С. Горбачев, — Марказий Комитет январь Пленумининг асосий мақсади, бу — демократияни ривожлантиришдир. Экономикада ҳам, сиёсатда ҳам, партиянинг ўзида ҳам демократияни ривожлантириш керак».

Янги шароитлар танқид ва ўз-ўзини танқидга муносабатимизни тубдан ўзгартиришни тақозо этади. Танқид партиямиз учун асосий принцип — ҳаёт нормасидир, социалистик жамият учун — унинг ривожланишининг зарур шартидир. У турғунликка қарши курашда, социалистик демократия ва омма сиёсий ижодкорлигини ривожлантиришнинг қудратли омили, кадрларни тарбиялашнинг таъсирчан воситаси сифатида синалган қуролнинг энг муҳим вазифасини бажаради.

Бугун биз ҳамма нарсани ўз номи билан атаб, камчиликларимиз ва муаммоларимиз тўғрисида рўй-рост, очиқ гапирмоқдамиз, турли фикрларни айтмоқдамиз ва таққослаб кўрмоқдамиз, экономикада ва социал-сиёсий соҳаларда дадил эксперименталар ўтказмоқдамиз. Бу ўзининг натижаларини бермоқда, олға томон ҳаракатимизни жадаллаштирмоқда. Биз социалистик демократияни янада ривожлантириш имкониятларидан иложи борича тўла фойдаланиб, танлаган йўлимиздан ҳеч иккиланмай олға бораверамиз.

Тарихнинг туб бурилиш палласида партияга, унинг комитетлари ва ташкилотлари зиммасига алоҳида масъулият юкланади. Ҳозирги шароитларда партия учун, унинг барча бўғинлари, барча коммунистлар учун Ленин таълим берганидек, обрў кучи билан, ғайрат-шижоат кучи билан, кўпроқ тажриба, кўпроқ хилма-хиллик, кўпроқ талантлилик билан ҳаракат қилишни такомиллаштира билиш, айниқса, муҳимдир. Ҳозирги шароитларда биринчи навбатда коммунистлардан ғоявий матонат, юксак интизом, топширилган ишни чуқур билиш, ҳалоллик, виждонлик ва садоқатлилик, камтарлик, социалистик ахлоқ нормаларидан ҳар қанақанги четга чиқишларга муросасизлик намуналарини кўрсатиш талаб этилади.

Бизнинг ишимиз услуби жўшқин, амалий бўлиб, қоғозларни қоралаш ва протоколлар тўқишга эмас, меҳнаткашлар оммасининг ташаббускор фаолиятини ташкил этишга йўналтирилган бўлиши керак.

— Бу биринчи навбатда халқ хўжалигини бошқариш органларига тааллуқлидирки, улар ҳали ҳам барҳам топмаган бюрократик методлардан, маҳкамачилик ва маҳаллийчилик иллатларидан тезроқ халос бўлишлари даркор.

— Бу баб-баравар равишда халқ депутатлари Советларига тааллуқлидирки, улар демократлаштириш йўлини қатъий олиб боришлари, оммани жамият ва давлат ишларини бошқаришга фаол жалб этишлари керак. Шу йилнинг ўзидаёқ маҳаллий Советлар ва халқ судлари сайловлари янада кенг демократия шароити ва одамларнинг манфаатли иштирокида ўтиши, меҳнаткаш халқнинг муносиб вакиллари номзодликка кўрсатилиши ва депутат қилиб сайланишини таъминлаши лозим.

— Бу ўзининг коммунизм мактаби бўлишдек ролини ҳар томонлама оширишга, меҳнаткашлар манфаатларини ҳимоя қилишдаги ўз вазифаларини қатъият билан бажаришга бурчли бўлган касаба союзларига тааллуқлидир.

— Бу қайта қуришнинг ёш гвардиячиси, барча янги ва илғор нарсалар учун кураш ташаббускори бўлишга, ёш авлодни ўз ортидан эргаштириб боришга, унга ҳам ғоявий жиҳатдан раҳнамолик қилишга даъват этилган комсомолга тааллуқлидир.

— Бу ҳар бир ишчи ва колхозчига, мутахассисга тааллуқлидирки, қайта қуришни амалда таъминлаш, уларнинг ватанпарварлик бурчидир.

М. С. Горбачев ВЛКСМ XX съездидаги нутқида таъкидлаганидек, «Ҳозирги асосий вазифа — олға боришдан, оғирлик марказини қабул этилган қарорларни амалга ошириш соҳасидаги амалий ишларга кўчиришдан иборат»дир.

Партиямиз амалий ҳаракатлар программасини, «ленинчасига, коммунистчасига яшаш ва ишлаш» формуласининг моҳиятини ифодаловчи ҳаракатлар программасини ихчам маънода, дабдабали сўзлар ва умумий ибораларсиз ана шундай таърифлайди. Ана шундай ҳаракатлар билангина жадаллаштиришни таъминлаш, Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб меҳнат туҳфалари билан нишонлаш мумкин.

Ҳабиб ТУРСУНОВ

Таниқли олим, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, 1940 йилдан КПСС аъзоси, Ўзбекистон Компартияси ревизия комиссиясининг аъзоси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги Партия тарихи институтининг директори Ҳабиб Турсунов 1987 йил 12 майда 75 ёшида вафот этди.

Ҳ. Турсунов 1913 йил 9 майда Тошкент шаҳрида туғилди. Меҳнат фаолиятини 1930 йилда умумий таълим мактабининг муаллимлигидан бошлади. 1933 йилда Тошкент кечки педагогика институтини тамомлади. Шундан кейинги йилларда район халқ маорифи бўлимининг инспектори, «Совет педагогикаси» журналининг масъул секретари, Ўзбекистон ССР Халқ маорифи комиссарлиги мактаблар бошқармаси ўқув-методика бўлимининг бошлиғи бўлиб ишлади. У 1942 йилдан 1945 йилгача Улуғ Ватан уруши фронтларида сиёсий ходим сифатида қатнашди.

Ҳ. Турсунов 1946—48 йилларда Ўзбекистон ССР маориф министрининг ўринбосари, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий фанлар академиясидаги ўқишни тамомлагандан кейин эса 1951—1952 йилларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари бўлиб ишлади.

Ҳ. Турсуновнинг шундан кейинги бутун меҳнат фаолияти Ўзбекистон ва республика Компартияси тарихи соҳасидаги илмий-тадқиқот ишлари билан, малакали мутахассислар ва илмий кадрлар тайёрлаш билан боғланган. 1952—1956 йилларда у Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тарих ва археология институтининг директори, сўнгра Тошкент Алоқа электротехника институти КПСС тарихи кафедрасининг мудири, 1966—1976 йилларда В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети ҳузуридаги ижтимоий фанлар ўқитувчиларининг малакасини ошириш институтида КПСС тарихи кафедрасининг мудири ва институт директори, 1976—1979 йилларда Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг ректори, 1979 йилдан ўз ҳаётининг сўнгги кунларигача Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги Партия тарихи институтининг директори бўлиб ишлаб келди.

Йирик жамиятшунос олим бўлган Ҳ. Турсунов тарих фанини ривожлантиришга катта ҳисса қўшди, у партия ва давлат қурилиши тарихига оид 120 тадан кўпроқ илмий тадқиқотларнинг муаллифидир. У 30 дан зиёд фан доктори ва кандидатини тайёрлади. 1974 йилда Ҳ. Турсунов Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, 1984 йилда ҳақиқий аъзоси этиб сайланди. Ишга садоқат, актив гражданлик позицияси, партиявий принципиаллик ва камтарлик, одамларга нисбатан меҳрибонлик Ҳ. Турсуновга хос фазилатлар эди.

Партия ва ҳукумат Ҳ. Турсуновнинг илмий, педагогик ва ижтимоий фаолиятига юксак баҳо бердилар. У I ва II даража Ватан уруши, Халқлар дўстлиги, Қизил Юлдуз, «Ҳурмат Белгиси» орденлари, медаллар билан мукофотланган, унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони берилганди.

Ватаннинг содиқ фарзанди — Ҳабиб Турсуновнинг порлоқ хотираси қалбимизда ҳамиша сақланиб қолади.

И. Б. Усмонхўжаев, Т. А. Алимов, В. П. Анишчев, В. А. Антонов, В. А. Головин, П. В. Догонкин, А. С. Икромов, Ғ. Ҳ. Қодиров, В. Н. Лобко, Р. Н. Нишонов, В. И. Огарок, Н. И. Попов, К. Саликов, М. Ҳ. Ҳолмуҳамедов, Ҳ. Алимова, И. Ҳ. Жўрабеков, Б. Ф. Сатин, В. А. Хайдуров, П. Қ. Ҳабибуллаев, Э. Юсупов, Г. А. Пугаченкова, К. Е. Житов, Р. Я. Ражабова, Л. В. Гентшке, В. Г. Чеботарева, Ш. З. Зиёмов, М. А. Зоидов.

Чет элларда

АДРда меҳнат мусобақасига якун ясалди

КОБУЛ, 11 май. (ТАСС). Транспорт системасининг ривожлантирилиши миллий экономикани ўстиришнинг энг муҳим омилларидан биридир, деди АДР транспорт министри Ш. Маздурийр тармоқ корхоналари ўртасида мусобақа якунларини чиқаришга бағишланган мажлисда. Ўтган йили, деб таъкидлади докладчи, республика автомобиль транспортида 7,54 миллион тонна юк ташилди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 15 процент кўпдир. Ҳаво транспорти пассажир ва юк ташиш план топшириқларини муваффақиятли бажарди.

Иқтисодий маслаҳат кенгаши АДРда транспорт системасини ривожлантириш ишида катта хизмат кўрсатмоқда. Кенгашнинг миллий корхоналар ва давлат транспорт корхоналарининг раҳбарлари билан ҳамкорлик қилаётганлиги туфайли мамлакатда умуман юк оборотини анча оширишга, олис ва бориш қийин бўлган районлар, шунингдек табиий офатдан зарар кўрган аҳолига энг зарур молларни ўз вақтида етказиб берилишини таъминлашга муваффақ бўлинди, деди Ш. Маздурийр.

Хитойдан чиқариб юборилди

ПЕКИН, 11 май. (ТАСС). Маълум бўлишича, ХХР Давлат хавфсизлиги министрлиги Японияннинг Киодо Цусин ахборот агентлиги мухбири Хэньми Шиуцу Хитой тўғрисида рухсат берилмаган усуллар билан, шу жумладан махфий тусдаги ахборот материалларини тўплаганлиги ва ХХР тўғрисида «ўйдирма хабарлар» тарқатганлиги учун уни Хитойдан чиқариб юборган.

«Поларис» ракеталари синаб кўрилмоқда

НЬЮ-ЙОРК, 11 май. (ТАСС). Кеча Флорида (АҚШ) соҳилида Англиянинг «Рипалс» атом сув ости кемасидан Буюк Британиянинг стратегик аслаҳахонасини текшириш программасига мувофиқ Американинг иккита «Поларис» ракетаси машқ мақсадида учирилди. Юк ортилган сув ости кемасидан учирилган биринчи ракета ўз йўналишидан чиқиб, ҳавода портлаб кетди. Иккинчи «Поларис» ракетаси синовдан муваффақиятли ўтди. Англия ҳарбий-денгиз кучлари ихтиёрида ҳар бирига 16 тадан «Поларис» ракетаси ортилган 4 та атом сув ости кемаси бор.

Ҳиндистон парламентининг сессияси тугади

ДЕҲЛИ, 11 май. (ТАСС мухбири). Бугун Ҳиндистон пойтахтида республика парламентининг баҳорги сессияси ўз ишини тамомлади. Депутатлар 1987—1988 молия йилининг Давлат бюджетини маъқулладилар, мамлакатнинг социал тараққиёт йўлидан олға томон жадал боришига, экономикани мустақил ривожлантиришга, давлат секторини янада мустаҳкамлашга қаратилган бир қанча қонунлар қабул қилдилар.

Парламент мажлисларида Ҳиндистоннинг Совет Иттифоқи билан дўстлик муносабатларини ва тенг ҳуқуқли ҳамкорлигини янада ривожлантириш муҳим эканлиги таъкидланди.

Парламент сессияси Ҳиндистоннинг сиёсий доиралари Жанубий Осиёда кескинлик кучайганлиги, Исломобод маъмурияти ўз ядро қуролини яратиш соҳасидаги ишларни авж олдириб юборганлиги, Вашингтон Покистонга Американинг энг замонавий қурол-яроғларини, шу жумладан авакс системасидаги жосус самолётларни етказиб беришни кўпайтириш ниятида эканлиги муносабати билан ташвишланаётганликларини намойиш қилди. Сессия қатнашчилари ташқи ва ички реакциянинг мамлакатнинг территориал бутунлигига хавф солиш йўлидаги уринишларга қатъиян зарба бериш зарурлигини айтдилар.

21 июнь — маҳаллий Советларга сайловлар куни

МАСЪУЛИЯТНИ ҲИС ЭТИБ

Сурхондарё областидаги Гагарин районида маҳаллий Советларга сайлов бу йил эксперимент тариқасида кўп мандатли округлар бўйича ўтказилади.

Район ва қишлоқ Советларига шу йил 13 апрелдан бошлаб номзодлар кўрсатила бошланди. Номзодликка кўрсатилганлар орасида «Советобод» совхозининг моҳир сут соғувчиси Р. Жумаева, А. Набиев номли совхоз бригада бошлиғи Т. Қурбонов, «Янгиобод» совхози 1-бўлим ишчиси Ф. Абдимўминова, «Комсомолобод» совхози алмашлаб экиш участкаси бошлиғи Ш. Соҳибқулов, мактаб директори С. Иноятова, механизациялашган кўчма колонна бригада бошлиғи А. Цуркань, «Пограничник» совхози механизатори А. Мирзаев ва бошқалар бор.

Эксперимент тарзидаги кўп мандатли сайловни яхши ўтказиш мақсадида яқинда район ижроия комитетида семинар-кенгаш бўлиб ўтди. Бунда қишлоқ Советлари ижрокомлари ходимлари, хўжаликлар, қурилиш, саноат, транспорт, мактаб, маориф, медицина ва жамоатчилик ташкилотлари раҳбарлари, партия, совет, комсомол, касаба союз активлари иштирок этди. Семинар-кенгашда кўп мандатли округлар бўйича сайловларни ўтказиш тартиби атрофлича ўрганилди ва меҳнат коллективлари вакилларининг сайлов бўйича билдирган таклиф ва мулоҳазалари умумлаштирилди.

Маҳаллий Советларга сайловларга ҳозирлик тобора фаоллашиб бораётган шу кунларда барча коллективларда меҳнат кўтаринкилиги кучайиб, октяброльчи умумхалқ социалистик мусобақаси тобора авж олмоқда.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Республикамиз пойтахтининг Куйбишев районидаги 45-сайлов участкаси агитпунктида сайловолди тарғибот-ташвиқот ишлари бошлаб юборилди. Агитаторлар ўзларига биркитилган аҳоли пунктлари билан танишиб чиқиб, меҳнаткашлар билан суҳбатлар уюштирмоқдалар. Сайловчилар билан мулоқот чоғида бу йил маҳаллий Советларга ўтказиладиган сайловнинг ўзига хос жиҳатлари, унинг кенг ошкоралик ва чуқур демократик асосларда ўтказилиши тушунтирилмоқда.

Суратда: агитпункт мудири А. Вундцеттель агитаторлар билан.

В. МОЛГАЧЕВ фотоси.

Тармоқ самарадорлигини ошириш— қайта қуриш талаби

КПСС XXVII съезди қарорларида СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986—1990 йилларга ҳамда 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Асосий йўналишларида халқ хўжалигида меҳнат унумдорлигини 2000 йилга бориб, 2,3—2,5 баробар ошириш кўзда тутилган. Ишлаб чиқарилаётган халқ истеъмоли моллари сифатини кескин ошириш, дунё бозорларида сифат жиҳатидан мусоҳаба қила оладиган маҳсулотлар тайёрлаш вазифалари қўйилган. Уларни изчил амалга оширишда республикамиз пиллачилиги олдида ҳам шубҳасиз, катта ишлар турибди.

Кейнинги ўн беш йил ичида республикамизда 3 та пиллакашлик фабрикаси қурилди. Фарғонада «Атлас» шойи ишлаб чиқариш бирлашмаси, Наманган шойи комбинати реконструкция қилинди. Хон атлас тўқиб чиқариш беш баравар ортиб, ҳозирда уни тайёрлаш 15 миллион метрдан знёдроққа етди. Бу ютуқлар замирида Ўзбекистон пиллачиларнинг фидокорона меҳнати самараси бор, албатта.

Лекин тан олиш керак, сўнгги йилларда ипак маҳсулотлари ишлаб чиқариш миқдор жиҳатидан ўсгани билан сифат жиҳатидан орқада қолди. Пиллакашлик фабрикаларида, шойи тўқиш корхоналарида ипак газламалари сифатини ошириш борасида ҳали етарли даражага эришганимиз йўқ. Мавжуд имкониятлар ва ички резервлардан тўла фойдаланилмаётир. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар таннархи ҳамон баланд бўлиб, бир метр газламага ишлатилаётган ипак салмоғи ва таннарх ортиб кетмоқда. Натижада, республикада ишлаб чиқарилаётган соф шойи газламалар учун давлат бюджетидан ҳар йили 100—120 миллион сўм атрофида дотация (ёрдам) олиняпти. Етиштирилаётган пилла ва пилла маҳсулотлари эса шунча миқдордаги сарф-харажатни қопламаётир. Бошқача айтганда, давлат зарар кўрмоқда. Пиллачилик моддий знён келтирувчи тармоққа айланиб қолмоқда. Бу ҳолдан қутулса бўладими?

Туғилган бу ҳақли саволга «Совет Ўзбекистони» газетаси редакциясида бўлиб ўтган давра суҳбати иштирокчилари «ҚУТУЛСА БЎЛАДИ!» деб жавоб беришди.

Суҳбатда республика Енгил саноат министри ўринбосари Н. НОРМУХАМЕДОВ, республика Давлат агросаноат комитети пиллачилик бош бошқармаси бошлиғи Э. ТОЖИЕВ, Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти кафедра мудири, профессор Л. ЮСУПОВ, пиллачилик бош бошқармаси конструкторлик бюроси бошлиғи А. МИРЗАХЎЖАЕВ, Фарғона район бош пиллачилик идораси бошлиғи Ш. УМУРЗОҚОВ ўртоқлар иштирок этдилар.

Қуйида ана шу суҳбат тафсилотлари билан танишасиз.

Суратда: давра суҳбати иштирокчилари.

В. Молгачев фотоси.

Миқдор эмас, сифат керак

Сўзни шу фикр билан бошлади Н. НОРМУХАМЕДОВ. — Тўғри, кейинги пайтларда республикамизда етиштирилаётган пилла миқдори ўсди. Бироқ сифати тушиб, ипакдорлиги камайди. Ипак чиқиш даражаси 1984 йилда 35 процентни ташкил этган бўлса, 1985 йилда бу кўрсаткич 34,5 процентга, ўтган 1986 йилда эса 33,9 процентга тушди. Ҳолбуки, давлат пилла сифатини яхшилаш йўлида унинг нархини ошириди. Масалан, 70-йиллар бошида бир килограмм пилла салкам 16 сўм эди. Ҳозир эса ўртача 25 сўмга етди. Шунга қарамай, пилла сифатини яхшилаш борасида кескин ўзгариш бўлмаётир. Масалан, ўтган йилги ҳосилдан республика Давлат агросаноати пиллачилик тармоқларида ҳозир 1,5 минг тонна, енгил саноат корхоналарида эса 2400 килограмм брак пилла тупланиб ётибди.

Бунинг сабаби нимада? Сабаби шундаки, кейинги вақтларда айрим хўжалик раҳбарлари «торози боссин» усулига амал қилиб, миқдор орқасидан қувдилар. Пилла теришнинг ўзларича «тезкор» усулини топиб, хом ашёни 5—6 кундаёқ териш ва қуритиш пунктларига топширишга интилишди. Натижада пилланинг 50—60 проценти хом бўлиб (пилла ичидаги қурт «қўғирчоқ»қа айланмай) қолмоқда. Хом ашё пунктларда сушилкаларга қуритиш учун туширилмай 1—1,5 метр қалинликда 3—4 кун сақланганда энг яхши пиллалар ҳам ўз сифатини йўқотиб қўймоқда. Улар сушилкаларга солинганда 50—60 процент пилла хом чиқиб, «ностандарт»га ўтяпти. Пировардида, пиллакорлар ҳам, давлат ҳам вақтдан 3—4 кун ютиш йўлида 1—1,5 ойлаб кеча-кундуз қилган меҳнати самарасини ютқазиб қўйишяпти.

Пилла қуритиш агрегатлари қуввати ҳақида ҳам айтиб ўтиш керак. Республикамиз пилла қуритиш агрегатларининг қуввати ҳозир бор-йўғи 65 процентни ташкил қилади. Ҳолбуки, Ўзбекистонда етиштирилаётган ҳар бир пилла донасининг ипак салмоғи чет мамлакатларда (Япония, Хитой) тайёрланаётган пиллалардан қолишмайди. Аммо ҳўл пиллани пунктларда узоқ сақлаб туриш натижасида ундаги юқори намлик, пилла ичидаги жонли қуртлар ва «қўғирчоқ»лардан ҳаво алмашиш вақтида чиқаётган кислород ҳисобига хом ашё қизиб кетиб, ипак толасидаги елим моддаси эриш ҳолига келмоқда.

Натижада, пилла қобиғида чириш содир бўляпти. Улар агрегатга солинганда 90—100 даражали ҳароратда толалар бир-бирига ёпишиб қолмоқда. Ва ниҳоят қуруқ пилла пиллакашлик фабрикаларида (буғ қозонларида) пиширилган чоғда ёпишиб қолган толаларда узилиш пайдо бўляпти. Бу эса ипакнинг учини қайтадан топиш учун пиллани яна қайтадан қозонда пишириб олишга мажбур қилаётир. Одатда бундай жараён фабрикаларда 2-4 марта қайтарилади. Оқибатда пиллакорларнинг ойлаб қилган меҳнатлари зое кетиб, пилла толасининг қарийб 50 проценти чиқитга чиқади.

Шу ўринда уларнинг иқтисодий томонларини ҳам қиёслаб кўринг: бир килограмм соф ипак нархи 130—135 сўм туради. Чиқитларнинг нархи эса (турига қараб) 2 сўмдан 16 сўмгача боради.

Сир эмас. Ўтган беш йилликлар давомида республикамиз халқ хўжалигининг деярли барча соҳаларида юз берган кўзбўямачилик, қўшиб ёзиш сингари ҳоллар пиллачиликда ҳам содир бўлди. Миқдор орқасидан қувган ипакчилик идоралари қурт боқиш мавсуми арафасида яширин йўллар билан пландан ортиқча уруғ тарқатишга йўл қўйдилар. Табиийки, ортиқча тарқатилган қурт уруғини боқиб, ундан сифатли пилла етиштириш учун қўшимча озуқа манбаи — тут барги ҳам керак. План эса мавжуд озуқа базаси ҳисобга олинган ҳолда тузилади. Пировардида, пиллакорлар озуқа етишмаганлигидан мавсумда колхозлардан колхозларга, районлардан районларга, шаҳарларга, ҳатто қўшни областларга ўтиб, барг қидиришга мажбур бўладилар.

Яна бир мулоҳаза. Айрим пиллачилик идоралари раҳбарлари «қуртларни хонадонларда боқамиз, шароит йўқ, пилла сифатини бундан яхши қилолмаймиз» деган баҳоналар қилишади. Бу — мутлақо нотўғри. Негаки, жойларда фабрикаларга хом ашё топшириш учун атай анча узоқ жойлашган колхозларни, совхозларни таклиф этишади. Ўзингиз ўйлаб кўринг: ҳўл пиллани 50—60 километр масофадан транспортда ташиб келтириш унинг сифатини нега бузмасин?!

Эътирозлар ўринли-ю, бироқ...

— Бунинг айрим объектив сабаблари ҳам бор,— суҳбатга қўшилди Э. ТОЖИЕВ.— Пилламиз сифати чиндан ҳам пасайиб кетгани рост. Унинг ипакдорлиги 35 процентдан ошмаяпти. Бойси, бизда узоқ давр давомида «Тетрагибрид—3» зотли қурт уруғлари боқилди. Янги зотли уруғларимиз ҳали кутилган натижани бераётгани йўқ. Зотан, ҳар қандай янги зотдан яхши натижа олиш учун камида 5—10 йил керак бўлади.

Лекин шунга қарамай, ўтган йилдан бошлаб пиллачиликда янги ГОСТ жорий этилгач, бир қадар ижобий силжишларга эришдик. Хом ашё ипакдорлиги анча ошди. Дастлабки тўхтовсиз узилиш 250—300 метрдан 500—800 метрга етди. Ипак толанинг умумий узунлиги ҳам 1500—2000 метргача боряпти. Хуллас, жаҳон кўрсаткичларига яқинлашиб қолдик. Пиллакорларимизнинг ҳам манфаатдорлиги ўсмоқда. Масалан, ўтган йили колхоз ва совхозларга 22 миллион сўм қўшимча ҳақ тўланди.

1990 йилларга бориб, «Ўзбекистон—3», «Ўзбекистон—4», «Тригибрид—7», «Андижон—1», «Фарғона—2», «Фарғона—3» сингари истиқболли янги зотли қурт уруғларини кенг жорий этиш ишларини ниҳоясига етказамиз. Бу деганимиз, пилланинг сифатини кутилган даражага етказиш учун ҳали бироз вақт бор. Лекин енгил саноатчилар эса биздан бу ишни ҳозироқ талаб қилишяпти. Яна такрор айтаман, ҳар қандай янги зотдан миқдор жиҳатдан ҳам, сифат жиҳатдан ҳам кутилган натижага эришиш учун камида 5—10 йил керак, ахир.

Пилла сифатини яхшилашда биз бу соҳага дахлдор бўлган ҳамма идора ва ташкилотларнинг яқиндан ҳамкорлик қилишларини истардик. Аммо, кейинги пайтларда бу борада, айниқса, хом ашё сифатини аниқлашда республика давлат инспекциясига эътиразимиз бор. Очиғи, инспекция ходимлари биз билан ҳамкорлик қилишни исташмаяпти. Наздимизда, улар кўпроқ республика Енгил саноат министрлигига ён босмоқда. Ҳолбуки, Бутуниттифоқ давлат арбитражи талабларига кўра ҳамма сортли пиллада 10 процентгача носортли хом ашё бўлиши мумкин. Республика давлат инспекцияси эса бу тартибни инобатга олмаётир. Инспекция бошқармамизга қарашли 57 пиллахонада текшириш ўтказиб, ҳар бир пиллахона маҳсулотида 11—15 тадан брак пилла топиб, барча хом ашёни «брак!» деб баҳолашга журъат этди. Натижа нима бўлди? Пилла нархи пасайиб, пиллакорларимиз зиён кўришди.

Кези келганда шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, пилла ва пиллакорларга ҳақ тўлаш тартибини ҳам қайта кўриб чиқиш пайти келди. Йўқса, ҳозир шундай бир қизиқ ҳол юзага келяпти: колхоз ва совхозлар ким пилла нархини ошириса хом ашёсини ўшанга олиб бориб топширмоқдалар. Масалан, бугун Енгил саноат министрлиги пиллакашлик корхоналари ҳар бир килограмм пилла нархини 9 сўмга чиқарди, дейлик. Бизнинг бошқармамиз идораларида эса ўша куни бир килограмм пилла нархи 8 сўм баҳоланган бўлади. Бундай ҳолда табиийки, хўжаликлар пилласини кўтариб, бир сўм ошиқча тўлаётган корхонага йўл олишади, албатта. Эртасига корхонанинг плани тўлиб қолади-ю, ҳар бир килограмм пилла нархини 7 сўмга туширади. Кейин пиллакорлар яна бизнинг бошқармамиз идораларига қайтишади. Бундай ҳолга чек қўйиш керак. Қолаверса, пиллакашлик корхоналари билан бошқармамиз идоралари ўртасида қандайдир тартиб, ўзаро ҳурмат, ҳамжиҳатлик, ҳамкорлик бўлиши лозим.

Айрим районларнинг раҳбарлари (партия, совет ходимлари) мутахассисларимиз эътирозларига қарамай, баъзи ҳолларда тут дарахтлари ҳали барг чиқарганми, йўқми ёки табиий шароит, об-ҳаво етилганми-етилмаганми, ҳисобга олмай, уруғликни эрта олиб қўйишга ҳаракат қилмоқдалар. Тўғриси, улар тармоқ ишига билиб-билмай аралашмоқдалар. Чунончи, яқинда Фориш районида шундай ҳол юз берди. Тут дарахтларида ҳали баргдан нишона йўқ бўлса-да, район раҳбарлари тармоқ мутахассисларини қурт уруғини олиб қўйишга мажбур қилишди. Бу ҳолда уруғнинг ярми, ҳатто ундан кўпроғи ҳам нобуд бўлиши мумкинлигини тасаввур қилишолмайди-да! Бошқармамиз мутахассислари уруғни дарҳол Самарқанд уруғчилик заводи холодильникларига жойлашга мажбур бўлдилар.

Республика Давлат план комитети, Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги эътиборига ҳам айтадиган истагимиз бор. Тармоқ учун кадрлар масаласи долзарб бўлиб турибди. Масалан, мавжуд қишлоқ хўжалик институтларида пиллачилик агрономлар тайёрланади-ю, инженер-технологлар ўқитилмаётир. Бизнингча, Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтида инженер-технологлар тайёрлайдиган махсус факультет очиш фурсати етди. Ҳозир бунинг учун республика Давлат план комитетининг рухсатигина керак бўлиб турибди, холос. Шунингдек, «ғумбак қуритиш» бўйича ҳам зарур малакали мутахассисларга муҳтожмиз. Буни қарангки, ана шу ихтисослик бўйича мутахассислар тайёрлайдиган ўқув юртлари Иттифоқ бўйича ҳам йўқ экан.

Ана шундай муаммолар ва эҳтиёжлар мавжудлигига қарамай, республикамиз пиллакорлари халқимиз севиб харид қилувчи атлас газламалар хом ашёси — пилламиз сифатини ошириш йўлида астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Янги зотли қурт уруғларини кўпайтиришга, уларни амалиётга тезроқ жорий этишга бел боғлашган. Жумладан, бу йил хўжаликларга боқиш учун 60 минг қути янги зотли қурт уруғлари тарқатилди. 1988 йилда у 150 минг қутига, 1989 йилда 300 минг қутига етказилади. 1990 йилда 100 процент янги зотли қурт уруғлари боқишга эришамиз.

«Совет Ўзбекистони» давра суҳбати

ПИЛЛАЧИЛИК МУАММОЛАРИ ҚАЧОН ҲАЛ ЭТИЛАДИ?

Илмий ечимлар тезроқ амалга ошса

— Ҳозирги гап-сўзлардан шу нарса маълум бўляптики, пилламиз сифати йил сайин пасайиб бормоқда... Нега шундай?— Суҳбатдошларига савол билан мурожаат қилди Л. ЮСУПОВ — Ё пилламиз ёмонми? Эндиликда улар ҳақида жиддий ўйлаб кўрмасак бўлмайди. Агар, пилламиз ёмон дейдиган бўлсак, олимлар яратган янги нав ипак қуртини қабул комиссияси юқори баҳолаб, олдинги навлардан яхши, деб ҳисоблаяпти-ку?

Балки, айрим кишилар, ипак қурти ёмон боқилаётганлиги учун етиштирилаётган ипак толасининг миқдори камайиб, сифати ёмонлашиб бормоқда, деган фикрни рўкач қилишар. Бу фикрга қўшилиб бўлмайди. Ахир, бундан 25—30 йил илгари етиштирилган пилладан 35 процент ва ундан ортиқ миқдорда ҳам ипак толаси ўраб олинган-ку! Бунга нима деса бўлади?

Ипак толаси миқдорининг камайиб, сифати ёмонлашаётганлигига ипак ўраб олувчи автоматлардаги нуқсонлар сабаб бўлмоқда, деган мулоҳазалар ҳам бор. Фикримизча, бу ҳам унчалик асосли сабаб эмас. Мавжуд ипак ўраш машиналари ўрнида унга нисбатан янгиси билан ипак ўраб кўрилганда ҳам ўралган ипакнинг миқдори олдингисига нисбатан афзаллиги сезилмаяпти.

Ипакчилик соҳасида мавжуд бўлган нуқсонларнинг сабабларидан бири — пилла маҳсулоти етиштираётган ташкилотлар билан ундан маҳсулот ишлаб чиқарадиган ташкилотларнинг тарқоқлигидир.

Ипак қурти уруғи етиштиришдан бошлаб, ундан пилла етиштириш ва унга дастлабки ишлов беришгача бўлган барча ишларга республика Давлат агросаноат комитети раҳбарлик қилса, ундан кейинги жараёнлар билан республика Енгил саноат министрлиги шуғулланади.

Сиртдан қараганда иш жуда тўғри ва илмий асосда ташкил этилгандек бўлиб туюлади-ю, аммо кўпгина расмиятчилик ва айрим бошбошдоқлик ҳоллари қандайдир парда ортига яширинб ётгандек кўринади. Республика Давлат агросаноат комитети етиштирилаётган пилла маҳсулотининг миқдорий томонига кўпроқ эътибор беради-да, ундан олинадиган ипак толасининг сифати устида ўйлаб кўрмайди. Аниқроғи, Госагропром учун қандай бўлмасин, план тўлса бас!

Енгил саноат министрлигига қарашли саноат корхоналари эса пилладан ипак толаси олиш, толадан ҳар хил маҳсулотлар етиштиришдаги камчилик ва нуқсонларни ўз зиммаларидан гўё соқит қилиб, айбни комитет устига ташлайверади. Бундай сансоларлик, табиийки, пилладан олинаётган ипак толаси миқдорининг кескин камайиб, сифати пасайиб кетишига олиб келмоқда. Пировардида, тоқат қилиб бўлмайдиган даражада моддий ва маънавий зарар кўриляпти. Бизнингча, пилла етиштириш, унга ишлов бериш, ипак олиш ишларидаги ҳамма жараёнларга раҳбарлик қилишни ё комитет, ё министрлик ихтиёрига бериш мақсадга мувофиқ бўларди. Шундай қилинса, тармоқда раҳбарлик анча конкретлашиб, республика пиллачилиги катта наф кўрарди.

Тармоқнинг яна бир муҳим ташвиши — эскириб қолган, замон талабларига жавоб беролмайдиган ҳар хил техника, асбоб-ускуналар ва ипак ўрайдиган автомат машиналарнинг ҳамон мавжудлигидир. Ҳолбуки, эндиликда эски техникадан зудлик билан янгисига ўтиш, замонавий ипакчилик машиналарини қўлланиш юмушларига киришиш лозим.

Сир эмас. Ҳозир олимларимиз шундай машиналарни ихтиро қилишмоқда, аммо уларни оммавий ишлаб чиқаришни, ипакчиликда тезроқ қўллашни йўлга қўйиш керак. Масалан, Запорожье ипак ўраш фабрикаси инженерлари билан ЦНИИПНШ (табиий ипакни саноатда қайта ишлаш марказий илмий-тадқиқот институти) нинг илмий ходимлари ҳамкорликда барпо этаётган янги ипак ўроб автомати шундай юксак самарали машина десак бўлади. Бу автомат пилладан ипак ўраш ва сўнгги босқичдаги 10 та жараённи бирмунча қисқартиради.

Ипакчилик соҳасидаги корхоналар ишини енгиллаштиришга кўмаклашувчи бир қанча илмий текшириш институтлари ва конструкторлик бюролари бор. Фақат республикамизда ЦНИИПНШ, САНИИШ (Ўрта Осиё ипакчилик илмий-тадқиқот институти), республика Давлат агросаноат комитетига қарашли ЦКТПБ «Шелк» (ипакчилик технологиясини лойиҳаловчи марказий конструкторлик бюроси), Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигига қарашли ЦПКТБ (марказий конструкторлик бюроси) ва шунга ўхшаш бошқа конструкторлик бюролари, ипакчилик лабораториялари, илмий текшириш институтлари, корхоналар мавжуд. Биз уларда олиб борилаётган ишларни камситмоқчи эмасмиз. Аммо улар шу кунларда ипакчилик соҳасида муҳим ва актуал бўлиб турган муаммоларни пайсалга солмай, илмий ечимларга тезроқ, тезроқ ва яна тезроқ киришишларини истардик.

Механизациялаш— истиқболли йўл

— Тан олмоқ керак, республикамиз пиллачилигида механизациялаштириш даражаси ҳамон паст, — суҳбатни давом эттирди А. МИРЗАХЎЖАЕВ. — Ҳозир тутилаётган ипак қуртларининг асосий қисми — 95 процента колхозчилар ва совхоз ишчиларининг хонадонларида боқилмоқда. Ипак қуртини парваришлаш бўйича лозим бўлган 34 та технологик жараённинг атиги тўртдасигина машиналар ёрдамида амалга ошириляпти.

Ўтган йили 600 минг қишлоқ хонадонларида ипак қуртлари боқилди ва улар 2,5 миллион хонага жойлаштирилди. Ипак қурти парваришининг мана шундай тарқоқ ҳолда ташкил этилиши ўта меҳнатталаб жараёнларни механизациялашга имкон бермаётир. Натижада ҳозир бир килограмм пилла етиштириш учун 7—12 киши-соат сарфланмоқда. Бир грамм қурт уруғидан эса 2—2,5 килограмм ҳосил олинмоқда. Ҳар бир килограмм қуруқ пилладан 31—34 процент атрофида ипак хом ашёси чиқяпти. Бу рақамлар эндиликда ҳеч кимни қаноатлантирмайди, албатта.

Республикамизда ипак қурти боқишни марказлаштириш мақсадида муайян ишлар қилинди, албатта. «Андижон» типида қурилган енгил қуртхоналар ва бир йўла 50 қути қурт уруғини боқишга мўлжалланган ипакчилик комплекслари шулар жумласидандир. Аммо бу қурилмалардан фойдаланиш давомида уларда қурилиш-конструкторлик ва ташкилий характердаги қатор камчиликлар кўриниб қолди. Улар иш жараёнларидаги меҳнат сарф-харажатини камайтиришга имкон бермади.

Бу ҳол пиллачиликни саноат асосига кўчиришни талаб этмоқда. Партия ва ҳукумат қарори билан чет мамлакатлардан замонавий конструкцияли 23 хил машина сотиб олинди. Ҳозирги кунда уларнинг иш жараёнлари республикамиз шароитида ўрганиб чиқилмоқда ва шуларга ўхшаш ускуналар яратиш йўлида қатор изланишлар олиб бориляпти. Чунончи, «Шелк» марказий конструкторлик бюроси томонидан 8 номда янги машина яратилди. Улар шу йил ва 1988 йилда давлат синовидан ўтади. Келажакда колхозлар ва совхозларда йилига 600 минг қути қурт уруғи боқиладиган 600 та замонавий қуртхоналар қуришни мўлжаллаб турибмиз.

Бу тадбирларни амалга ошириш учун аввало, республикамиз пиллачилик бош бошқармасига қарашли хўжаликларда катта ташкилий ишларни йўлга қўйиш керак. Жумладан, хўжаликларда қуртхоналар қуриш ва уларни механизациялашган линиялар ҳамда бошқа ускуналар билан жиҳозлашни 1990 йилга қадар тугаллаш лозим.

Республикамиз илмий-тадқиқот институтлари ва конструкторлик бюролари томонидан пиллачиликда кўп меҳнатталаб жараёнларни механизациялаш учун 10 хил номда машина ва ускуналар ишлаб чиқилган. Ҳозир улар давлат синовига тавсия этилди. Лекин 1990 йилгача яна 20 номда шундай машина ускуналар ишлаб чиқиш, синовдан ўтказиш ва жорий этиш лозим бўлиб турибди. Аммо уларни тайёрлаб берадиган заводларнинг йўқлиги сабабли бу иш ҳозирча жуда секин силжияпти. Республика партия-ҳукуматининг кўрсатмасига кўра пиллачилик учун серунум машина-ускуналар тайёрлаб бериш «Союзмашхлопководство» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмаси зиммасига юкланган. Лекин бирлашма қатор йиллардан бери турли баҳоналар билан бундай машиналар ишлаб чиқаришни пайсалга солмоқда.

«Шелк» марказий конструкторлик бюроси устахоналарида тайёрланган машиналар намуналарини ишлатиш тажрибаси — хўжаликлардаги қуртхоналарни 10 та номдаги машиналар билан жиҳозлаш билангина механизациялаш даражасини 35 процентга кўтариш мумкинлигини кўрсатмоқда. Ана шундагина, бир килограмм пилла етиштириш учун кетадиган сарф-харажатни 3-4 киши-кунга туширишимкони туғилади.

Ҳаммамизнинг ишимиз

— Қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларида бўлгани каби пиллачиликда ҳам сифат сари катта юриш бошланганлиги партиямизнинг бугунги йўл-йўриқларига, кўрсатмаларига тўла-тўкис мос келади, — деди суҳбатга қўшилган Ш. УМУРЗОҚОВ. — Маълумки, ўтган йилдан бошлаб пилла етиштириш ва қабул қилишда янги давлат стандарти — ГОСТ жорий этилди. Бу, биз, пиллачиларнинг масъулиятини ҳар қачонгидан оширади.

Янги давлат стандартларини мамлакатимиз завод ва фабрикаларида кенг жорий этилаётган давлат қабулига қиёслаш мумкин. Лекин тажриба ҳамон жойларда сифатсиз маҳсулот етиштирилаётганлигини кўрсатмоқда.

Хўш нега шундай? Пилла сифатини кескин яхшилаш учун нима қилиш керак? Мен бугун масалага шу нуқтаи назардан қарашни истардим. Кўп жойларда айрим пиллачилар ихтиёрига 2 ва ҳатто 3 қутидан қурт уруғи бериш ҳолларини учратиш мумкин. Бу унчалик яхши самара бермайди. Аксинча, меҳнат оғирлашиб, барг топиб бериш мушкуллиги ортади. Қолаверса, баргдан тежаб-тергаб фойдаланиш имкони бўлмайди.

Биз бу йил пилла сифатини ошириш йўлида қурт уруғи тарқатишни районимизда 10 процентга камайтирдик. Бу 10 процент ипак қуртидан олинадиган ҳосилни эса сермаҳсул қурт уруғларини парваришлаш қилиш ҳисобига таъминлашни кўзладик. Айни пайтда қурт уруғи боқувчилар сонини кўпайтирдик. Тут дарахтларини пиллачилик звеноларига бўлиб бердик. Қурт уруғларини тўрт босқичда тарқатдик.

Лекин бугун фурсатдан фойдаланиб, давра суҳбати қатнашчиларига ва газетхонларга шуни ташвиш билан айтишим керакки, ўтган йилги иш натижаларимиздан андак хижиллик жойимиз бор. **1986 йилда етиштирилган пилла ҳосилнинг бир қисми ҳануз қўлимизда турибди. Чунки, республика Енгил саноат министрлигига қарашли пиллакашлик фабрикалари уни турли хил баҳоналар билан қабул қилмаётир. Хом ашёни биз йил давомида неча юзлаб қўшимча ишчи кучлари жалб этиб, қайта-қайта саралашдан ўтказдик. Қанчадан-қанча сарф-харажатлар қилдик. Ой сайин бир неча ўн минг сўмлаб жарималар тўлаяпмиз. Масъул идоралар ва раҳбарлар томонидан уни қабул қилиш учун рухсатномалар ҳам бўлди. Бироқ енгил саноатчилар ҳамон маҳсулотни қабул қилиш ҳақида ўйлаб кўришмаяпти. Пировардида, пиллакорларимиз ўзи йилги меҳнатлари учун тегишли ҳақларини бугунга қадар ҳам ололганлари йўқ. Инсоф билан айтганда, ахир пиллакорларнинг ҳам уй-рўзғори, бола-чақаси бор-ку? Министрликдаги ўртоқлар масаланинг бу томонига нима деб жавоб беришаркин?**

Партия ва ҳукуматимиз пиллакорлар даромадини ошириш ва пилла сифатини яхшилаш йўлида хом ашё нархини сўнгги ўн беш йил ичида икки марта ошириб, унинг ўртача нархини (қуруқ пилла учун) 9 сўмдан 30 сўмгача етказди. Аммо юқорида суҳбатдошларим айтиб ўтган нуқсонлар туфайли хом ашё сифатида кескин ўзгариш бўлмаяпти. Мен тармоқнинг оддий бир мутахассиси сифатида таклиф қилардим: республикамизда парваришқилинаётган пилла қурти уруғи зотларини узоғи билан ҳар 4—5 йилда алмаштириб туриш керак.

ЭСЛАТМА: газетамиз давра суҳбатига Ўрта Осиё ипакчилик илмий тадқиқот институти вакиллари ҳам таклиф этилганди. Бу ҳақда институтга инки бор хабар қилинди. Институт директори У. Насириллаев шахсан хабардор этилди. Аммо институтдагилар суҳбатга қатнашишни негадир ўзларига эп кўришмади. Ёки республика пиллачилиги муаммолари уларни қизиқтирмаймикан?

«Давра суҳбати»ни «Совет Ўзбекистони» махсус мухбири Н. САЪДУЛЛАЕВ уюштирди.

РЕДАКЦИЯДАН: «Пиллачилик муаммолари қачон ҳал этилади?» мавзуида бўлиб ўтган давра суҳбатимиз тафсилотлари Сизда қандай таассурот қолдирди? Эҳтимол, Сизнинг ҳам бу ҳақда кўнглингизга тугиб юрган ўз фикр-мулоҳазаларингиз бордир? Суҳбатда тилга олинмаган истаклар ва ечимини кутиб ётган бошқа муаммолар борасида нималар дейсиз? Бугун-эрта Фарғонада пиллачилик масалаларига бағишлаб ўтказиладиган Бутуниттифоқ енгил саноатчилари анжуманида ана шундай фикр-мулоҳаза, таклиф ва истаклар кўтарилса, айни муддао бўларди. Зеро, ҳаммамизнинг мақсадимиз битта: республикамиз пиллачилигининг шуҳратини тиклаш, хом ашё сифатини ошириш, доврўғи жаҳонга татигулик хонатласларимиз обрўсини кўтаришдир. Ахир халқимиз «Пилламиз — тилламиз» деб бежиз айтмаган. Редакция бу борада газетхонлардан хат-хабарлар кутади.

ҲАЛҚҚА БАҒИШЛАНГАН УМР

Ленин партияси раҳбарлигида революция ва гражданлар уруши оловларида воя етган таниқли совет ҳарбий саркардалари орасида Миркомил Миршароповнинг ҳам муносиб ўрни бор.

Унинг номи биринчи марта Тошкент меҳнаткашлари 1918 йил охирида Осипов бошчилигидаги контрреволюцион кучларга қарши қаттиқ курашаётган кунларда ҳамманинг оғзида тушди. Партия дружинасига бошчилик қилаётган командир Миршаропов эндигина 18 ёшга кирганлигига қарамай ўта жасур, қўрқмас, фидойи ва революция ишига содиқ эканлигини кўриб ҳамма ҳайрон қоларди.

М. Миршаропов шундан кейин оқ гвардиячилар, босмачиларга қарши янгиданянги муваффақиятли операцияларда қатнашди. Ёш қизил командир М. В. Фрунзе, Д. И. Манжара, П. А. Кобозев, Ш. З. Элиава, Я. Э. Рудзутак сингари шонли ленинчи гвардия вакиллари, шунингдек, Н. Ҳўжаев, А. Раҳимбоев, Ф. Ҳўжаев ва бошқа маҳаллий коммунист-интернационалистлар билан ёнма-ён жанг қилиш ва ишлаш бахтига муяссар бўлди.

М. Миршаропов 1900 йилда Авлиёота (ҳозирги Жамбул шаҳрида) камбағал подачи оиласида туғилди. 12 ёшида отасидан етим қолди. Катта оила боқувчисиз қолиб, оғир кунларни бошидан кечира бошлади. Ёш Миркомил онасига ёрдам бериш учун ҳар кимларнинг эшигида ишлади. Моддий қийинчиликлар оилани Тошкентга кўчиб келишга мажбур этди. Бу ерда Миркомил дўкондорга ёлланиб ишга кирди. Ҳар қандай бўлса ҳам ўқиш, билим олиш пайида бўлди. Шу туфайли у тўрт йиллик рус-тузем мактабига ўқишга кириб, айни вақтда бойлар эшигида оғир ишларни бажарди. Ёш талаба Тошкентда ишлаган ва ўқиб юрган кезларида рус ишчилари билан танишди. Шунинг учун уларнинг катта ғоявий таъсирини яхши сезди. Рус революцион ишчилари билан мулоқотда бўлиш унга юз бераётган воқеаларнинг моҳиятини тўғри тушуниб етиш имконини берди. Шу тариқа улар билан ҳар хил йиғинларда, митингларда фаол қатнашди. Бу даврга келиб, рус тилини яхши эгаллаган ёш Миркомил ишчиларнинг революцион чиқишларига диққат билан разм солди.

Улуғ Октябрь ғалабасини Миршаропов зўр хурсандчилик билан кутиб олди, унга бутун умрини бағишлашга қатъий аҳд қилди. Шунинг учун ҳам Тошкентнинг Эскишаҳар большевиклари партия ташкилоти ишида актив қатнашди. 1918 йил июнида Ленин партияси сафига кирди.

Тошкентда оқ гвардиячилар исён кўтарган пайтда М. Миршаропов партия дружинасига командирлик қилиб, белгиланган соатда ўз дружинасини бош темир йўл устахоналарига олиб келиб, контрреволюцион исённи тор-мор этишга катта ҳисса қўшди. Тошкент партия ташкилоти унинг ҳарбий ишга лаёқатини назарда тутиб, Тошкент Қизил командирлар курсига (ҳозирги В. И. Ленин номидаги Олий умумқўшин командирлари билим юрти) ўқишга юборди. 1920 йил март ойида командирлар курсини битириб чиқди. Совет ҳокимияти душманларига қарши курашда оммани ўзи билан бирга бошлашга қодир бўлган маҳаллий миллат ҳарбий кадрларига эҳтиёж катта эди.

1920 йил апрелида М. В. Фрунзе М. Миршароповнинг жасурлиги, ҳарбий қобилияти, партияга чексиз садоқатига муносиб баҳо бериб, Хоразмда Қизил Армия қисмларини ташкил этишдан иборат муҳим вазифани топширди. Жунаидхоннинг босмачилар тўдаси ҳуружи авж олган ўша дамларда иқтидорли командир революцион ҳушёрлик кўрсатиб, қисқа вақт ичида Хоразмда Қизил Армиянинг интизомли мунтазам қисмларини тузишга муваффақ бўлди. М. Миршаропов Хоразм Республикаси революцион-ҳарбий кенгашининг аъзоси, кейинчалик раиси бўлиб ишлади. Ўша йиллар унинг таржимаи ҳолидаги энг ёрқин ва қаҳрамонона саҳифалардир. Жунаидхон галаларига қарши ҳарбий операцияларни моҳирона ўтказганлиги ва мардлиги учун номи ёзилган революцион қурол— қилич билан мукофотланди.

1922 йил кузидан бошлаб М. Миршаропов Туркистон фронти революцион-ҳарбий кенгашида ишлади ва Қизил Армиянинг миллий қисмларини тузишда фаол қатнашди. Унинг раҳбарлигида кўпгина қисмлар Туркистон фронтининг Фарғона, Бухоро ва Хоразм участкаларига юборилди.

Туркистон АССР Марказий Ижроия комитети 1923 йилнинг 23 февралида босмачиларга қарши курашда алоҳида хизмат кўрсатган кўпгина командирларни тақдирлади. Улар орасида М. Миршаропов ҳам бор эди. Орадан кўп ўтмай у янги партиявий топшириқ олди—РКП(б) Марказий Комитети Ўрта Осиё бюросининг қарорига кўра Хоразм Республикасининг ҳарбий министри ўринбосари этиб тайинланди. Бу лавозимда у чуқур партиявийлик фазилатларини намоён этди, мураккаб масалаларни синфий ва партиявий позицияда туриб ҳал қила олиш маҳоратини кўрсатди. Худди ўша йилги СССР Марказий Ижроия Комитетининг фармонига мувофиқ, босмачилик ҳаракатига қарши курашдаги мардлиги ва қаҳрамонлиги учун Қизил Байроқ ордени билан тақдирланди.

Ўша йили Бухорода аҳвол жуда кескин тус олди. Маҳаллий контрреволюция ўз ҳаракатларини ҳарбийтирди, чет эл антисовет кучларининг тўғридан-тўғри бостириб кириш хавфи туғилди. Шундай мураккаб вазиятда партия Миршароповни ҳарбий министр этиб кўтарди. Унинг раҳбарлигида Шарқий Бухорода контрреволюцион кучлар ва босмачи тўдалар устидан ажойиб ғалаба қозонилди. Босмачиларнинг аксарият кўпчилиги Қизил Армияга таслим бўлди.

1925 йилга келиб Миршаропов ҳарбий қисмларга қўмондонлик қилишда анча тажриба орттирган эди. Шу йилларда Қизил Армиянинг олий қўмондонлик состави ҳарбий кадрларини тайёрлаш масаласи келиб чиқди. У Москва Ҳарбий Академиясида ўқиш шарафига муяссар бўлди. Академиядаги ўқув йилдари унинг учун катта мактаб бўлди. Зотан, курсантлар орасида Гражданлар урушининг кўпдан кўп қаҳрамонлари, Қизил Армиянинг таниқли командир ва комиссарлари бор эди. Уларнинг кўпчилиги кейинчалик кўзга кўринган йирик ҳарбий саркардалар бўлиб етишдилар.

Академиядаги ўқув йиллари муваффақиятли якунланди. Бу олий ўқув юрти томонидан берилган характеристикада ўзбек командирининг иродалилиги, мардлиги ва қисмларга қўмондонлик қила олиш маҳорати муносиб баҳоланди. У алоҳида отлиқлар полкининг командири этиб, 1932 йилда эса алоҳида ўзбек йиғма бригадасининг командири этиб тайинланади. Кейинчалик йирик совет ҳарбий саркардаси И. Е. Петровнинг ўрнига тайинланди. И. Е. Петров унга жуда юксак баҳо бериб, унинг жанговар тажрибаси, дадиллиги, қатъияти, унинг оммани ўзи билан бирга олга бошлай билиш қобилиятини алоҳида таъкидлади.

Ёш қўмондон 1935 йилга қадар турли ҳарбий лавозимларда ишлади. Ўзининг назарий билимларини ошириш, ҳарбий ишга садоқатли ёш командирларни тарбиялашга бутун куч-ғайратини сарфлади. У 1929 йилдан 1935 йилга қадар Ўзбекистон ССР Марказий Ижроия Комитетининг аъзоси бўлди. 1935 йилда эса Мўғулистон Халқ Республикасида СССРнинг ҳарбий атташеси этиб тайинланди. Орадан бир йил ўтгач, Шимолий Кавказ ҳарбий округидаги йирик ҳарбий қўшилмага командир этиб тайинланди ва шу лавозимда 1938 йилгача фаол меҳнат қилди. Унинг қўмондонлигидаги қўшилма округ ҳарбий машқларида кўп марта илғор позицияларни эгаллади.

М. Миршаропов—ўз халқининг содиқ фарзанди. У камбағал меҳнаткаш оиладан чиқиб, Қизил Армиямизнинг талантли ҳарбий бошлиқари даражасига кўтарилди, Ленин партиясига фидокорона хизмат қилди. Шунинг учун ҳам халқимиз унинг азиз номини ўз қалбида ҳар доим авайлаб-асраб келмоқда, номини ҳурмат билан тилга олмоқда.

А. ҚОСИМОВ.
тарих фанлари кандидати.

РЕКЛАМА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича факультетларнинг сиртқи бўлимларига

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎЗБЕК ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ, РУС ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ, ТАРИХ, ГЕОГРАФИЯ, ҚУРУҚЛИК ГИДРОЛОГИЯСИ, ЖУРНАЛИСТИКА, АГРОХИМИЯ ВА ТУПРОҚШУНОСЛИК, ҲУҚУҚШУНОСЛИК.

Аризалар 1 турга 15 июнгача, 2 турга 1 июлдан 31 августгача (соат 17.00 гача) қабул қилинади.

Аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: ўрта маълумоти тўғрисида ҳужжат (асл нусхаси), партия, комсомол, касаба союз ва бошқа жамоатчилик ташкилотлари корхона, муассаса, ташкилотлар, колхоз томонидан охирги иш жойидан характеристика, тавсиянома (Совет Армиясида хизматни ўтаб қайтганлар учун характеристика мажбурий эмас), кадрлар бўлимининг бошлиғи (инспектор) томонидан тасдиқланган меҳнат дафтарчасидан кўчирма, 086/У формадаги медицина справкаси, 3х4 см ҳажмдаги 6 дона фотосурат.

Паспорт ва ҳарбий хизматга алоқадорлиги тўғрисидаги ҳужжат шахсан кўрсатилади.

Ҳуқуқшунослик мутахассислигига кирувчилар қабул комиссиясига: партия, Совет, комсомол, ҳуқуқ-тартибот ва ҳарбий қисмлар (иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари, автоном республикалар Министрлар Совети, ўлка ва область Советлари ижроия комитетлари, область партия комитети, область суди, области ички ишлар бошқармаси, ҳарбий қисм сиёсий бўлимлари томонидан берилган тавсия кўрсатилади.

Журналистика ва ҳуқуқшунослик мутахассисликларига камида 2 йил иш стажига эга бўлганлар қабул қилинади.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ ИККИ ТУРДА ЎТКАЗИЛАДИ.

биринчи тур — 16 ИЮНДАН 30 ИЮНГАЧА.
иккинчи тур — 1 СЕНТЯБРДАН 15 СЕНТЯБРГАЧА.

Кириш имтиҳонлари 1987 йилда белгиланган СССР Олий ўқув юртларига қабул қилиш қоидаларига асосан ўтказилади.

Справкалар учун қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: 700095, Тошкент шаҳри, Студентлар шаҳарчаси, сиртқи бўлим қабул комиссияси. Телефон 46-36-06.

ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ

кафедралар бўйича

ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

профессор: олий математика:

доцентлар: машина-трактор паркидан фойдаланиш, сув ресурсларидан комплекс фойдаланиш ва уларни муҳофаза этиш.

Конкурс муддати — 8 июнгача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Қори Ниёзов кўчаси, 39-уй, кадрлар бўлими.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

МИКРОБИОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ

Микробиология, вирусология ихтисоси бўйича вирусология лабораторияси кичик илмий ходими

вакант вазифасига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — 8 июнгача.

Ариза ва ҳужжатлар конкурслар ҳақидаги Низомга кўра қуйидаги адресга жўнатилсин: 700143, Тошкент шаҳри, Академиклар шаҳарчаси.

●

«СОЮЗПРОМГАЗ» БУТУНИТТИФОҚ ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ ВНИИПРОМГАЗнинг

ЎРТА ОСИЁ ФИЛИАЛИ

лабораория ва бўлимлар бўйича вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

илмий ходим: метрология, стандартлаш ва ҳисоблаш техникаси (программист-математик);

кичик илмий ходимлар: автоматлаштирилган горелкали блок қурилмаларини ишлаб чиқиш (2), газ ва нефть-химия саноатида газдан фойдаланиш.

Конкурсда илмий даражага эга бўлган кишилар, шунингдек мазкур соҳада тажриба орттирган малакали мутахассислар қатнаша олишлари мумкин.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга жўнатилсин: Тошкент шаҳри, 143-алоқа бўлими, Академиклар шаҳарчаси, Телефон 62-23-62.

«Ўзбекконцерт»

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

22, 25 май соат 19.30 да
23, 24 май соат 15.00 ва 19.30 да

ТАТАРИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИНИНГ «СИЗ ЕҚТИРГАН ҚУЙЛАР»

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
РСФСР ва Татаристон АССР халқ артисти
Илҳом ШОКИРОВ

солистлар: Хамдуна ТЕМИРГАЛИЕВА, Ғозинур ФАРУҲШИН, Искандер БИКТАГИРОВ, Зейра ШАРИФУЛЛИНА, Салим МИФТАХОВ.

Қозон Модалар театри. Чолғу ансамбли.

Концертларни — Фирдовси ХАЛИЛОВ ва Зайтуна ЯРУЛЛИНА олиб боришади.

Постановкачи-режиссёр — Марат ТАЗЕТДИНОВ.

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройи кассаларида соат 14.00 дан бошлаб сотилади.

Коллектив бўлиб тушиш учун заявкалар қабул қилинади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Тарих, тилшунослик ва адабиётшунослик бўлими, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Тарих институти коллективи тарих институти бўлими мудири, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, тарих фанлари доктори, профессор

Ҳамид Шаропович ИНОЯТОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти ректорати, партия комитети ва жамоатчилик ташкилотлари институт касаба союз комитетининг раиси К. Қ. Қодировга отаси

Қодир ОДИЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати ишчилари касаба союзининг Ўзбекистон республика комитети президиуми ва аппарати ходимлари комитетининг собиқ раиси, республика аҳамиятидаги пенсионер

Одилжон Умарович УМАРОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти қуйидаги китобларни ўзбек тилида чоп этди:

Одил Ёқубов. Эр бошига иш тушса, Сайланма. Уч жилдлик. Учинчи жилд. Роман, қиссалар, ҳикоялар, этюдлар. 528 бет. Баҳоси 2 сўм 30 тийин.

Ёзувчи «Сайланма»сининг учинчи жилдига Улуғ Ватан уруши йиллари ёшларнинг фронт орқасида кўрсатган меҳнат жасоратлари, қайноқ ҳаёти ва муҳаббатига бағишланган «Эр бошига иш тушса» романи, замонавий мавзудаги «Бир фельетон қиссаси», «Биллур қандиллар» каби қиссалари ҳамда кейинги йилларда ёзилган бир талай ҳикоя ва этюдлари киритилган.

Райимбой Собиров. Инсоф. Қиссалар. 176 бет. Баҳоси 60 тийин.

Ўзбек ва туркман тилларида ижод қилувчи ёзувчининг «Инсоф», «Сирли мақом», «Гирдобдан соҳилга» қиссаларида драматик сюжетлар, фавқулодда деталларга бой ҳолатлар диққатни тортади. Асар қаҳрамонларининг характер хусусиятлари, умр йўли, касб-кори, руҳий ҳолатлари тасвирланади.

Хайриддин Султонов. Онамнинг юрти. Қисса ва ҳикоялар. 256 бет. Баҳоси 95 тийин.

Тўпламга муаллифнинг кейинги йилларда ёзган қисса ва ҳикоялари жамланган. Уларда поклик ва ҳалоллик йўлида машаққатлар чекиб қурашаётган эътиқодига ҳамиша собиқ илғор замондошларимизнинг мураккаб ҳаёти тасвирланади. Қаллоблик, риёкорлик ва ҳурофий ақидаларнинг ҳар қандай кўринишлари охир-оқибатда кишини маънавий ҳалокатга элтиши бадиий акс эттирилади.

Мирпўлат Мирзаев. Сунбула. Шеърлар ва достон. 64 бет. Баҳоси 30 тийин.

Тўпламга Ватан, табиат, давр, она, ёр ҳақидаги лирик шеърлар, шунингдек, «Насиба» достони ҳам киритилган.

Зоир Мамажонов. Гулхан атрофида ўтирганлар. Ҳикоялар. 64 бет. Баҳоси 10 тийин.

Китобдаги ҳикояларнинг қаҳрамонлари — замондош ёшларимиз. Уларнинг алоҳида самимият билан тасвирланган кечмишлари ҳар бир ўқувчини эртанги кун ҳақида ўйлашга даъват этади.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

● Шундай касблар борки, улар билан ҳар куни мулоқотда бўласиз. Сиз ана шундай касб эгалари — Ўзбекистон телевидениеси дикторлари (чапдан ўнгга) — М. Қоратоева, Д. Зуннунов, Г. Мельникова, Р. Мирзаев, О. Полевая ва М. Йўлдошевларни кўриб турибсиз.

В. МОЛГАЧЕВ фотоси.

ЖАСОРАТ

Енгинларни ўчириш, одамларни социалистик мулкни ва гражданларнинг мол-мулкларини ўт-оловдан сақлаб қолишда кўрсатган жасурлиги, довюраклиги ва фидойилиги учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми А. А. Тожибоев, Ж. Т. Исломов, В. Д. Пентия, А. А. Эшонқуловни «Енгинда жасорат кўрсатганлик учун» медали билан мукофотлади.

... Сирена товушлари тунги Бекобод жимлигини бузарди. Бешта бўлим, 6-ўт ўчириш қисмининг қарийб бутун мавжуд состави Ўзбекистон металлургия заводи сари ошиқарди.

Енгин пўлат эритиш цехида чиққан, бу ерда трансформаторларнинг бири ёниб кетганди. Шундан кейин неча ўн тонна мой аланга олиб, фалокат кўламини ҳақиқатан ҳам хатарли қилиб қўйди. Енгиннинг бошқа цехлар ва бинолларга ўтиш хавфи бор эди.

Бўлим командири Арслон Эшонқулов аланга олган цехга биринчи бўлиб отилиб кирди. Кейин ўртоқлари ҳам ўйлаб ўтирмай унга эргашдилар. Аланганинг ҳамма йўллари тўсилар-тўсилмас, бино босиб тушди. Ўт ўчирувчилар кўпдан-кўп жароҳат олганликларига қарамай, тўхтовсиз тўрт соатдан кўп вақт мобайнида хатарли ишларини давом эттиравердилар ва ниҳоят ўт ўчирилди.

— Бекободлик ўт ўчирувчиларнинг мардликларига тасанно айтмаслик мумкин эмас, — дейди республика Ички ишлар министрлиги ёнғиндан ҳимоя бошқармасининг катта инспектори М. Мирзоидов.

— Бундай ёнғиндан заводнинг бутунлай йўқ бўлиб кетиши хавфи пайдо бўлганди. Ўт ўчирувчилар ёнғинни ўчириб, унинг бошқа бинолларга ўтишига йўл қўймаслик билан бирга қимматбаҳо машина— ускуналарни ҳам қутқариб қолдилар.

Ўт ўчирувчиларнинг жасоратларига қойил қолмаслик, лекин шу билан бирга корхона раҳбарларининг масъулиятсизлигидан ғазабга келмаслик мумкин эмас. Ахир кейинги беш йил ичида Ўзбекистон металлургия заводида 22 марта ёнғин бўлди! Бу сафар ҳам трансформатор уни нотўғри ишлатиш туфайли ёниб кетди. Хўш, нима учун баъзи кишиларнинг жиноятқорона бепарволиклари оқибатларини бошқалар қаҳрамонларча, ҳаётларини хавф остида қолдириб тугатишлари керак экан?

* * *

Телефонда «01» орқали: «Ёрдам беринг, тўққизинчи қаватда квартира ёнмоқда. Уйда бола қолган»... деб бақиришарди.

Вақт ҳисобини шу қўнғироқдан бошлаймиз.

Ёнғин бундан илгари бошланган, албатта. Тўрт яшар Алешани квартирада бирпасгина бир ўзини қолдиришган. Унга қараб турган холаси «бир минутга» магазинга тушиб чиқмоқчи бўлган. Ана шу вақт ичида бола гугуртни қўлга олишга улгурган ва натижада ўзўзидан ёнғин бошланган...

Баъзи қўшнилар ёнаётган квартирада бола қолганини билиб, у ерга кирмоқчи бўлишган. Лекин аланга жуда кучли бўлгани учун уриниш беҳуда кетган — улар қаттиқ тан жароҳати олганлар.

Ташвишли сигнал Тошкентнинг Киров районидаги 1-ўт ўчириш қисмига келди. Орадан 3 минут ўтгач, ўт ўчирувчилар ёнаётган уйга етиб келишди. Яна 2—3 минутдан кейин А. Тожибоев, Ж. Исломов тўққизинчи қават балконида эдилар. Абдуҳамид противогазни кийгунча Жўра арқон ташлаб, ўт ўчириш шлангини тепага тортиб олди. Шундай қилиб, у Тожибоевга шлангдан сув уриб туриб, унинг квартира ичига киришига ёрдам берди. Абдуҳамид хоналарнинг бирида ҳушидан кетган гўдакни топиб, уни ўз плащига ўради ва ташқарига олиб чиқди. Болани пастдагиларга юборгач, ўт ўчирувчилар алангага қарши курашни бошладилар.

Телефон қўнғироғи эшитилган пайтдан бери тўққиз минутдан сал кўпроқ вақт ўтди.

Ж. Исломов ва А. Тожибоев ўт ўчириш қисмларида 12 йилдан бери хизмат қилиб келмоқдалар. Уларнинг айтишича, бундан ҳам мушкулроқ ёнғинларни ўчиришларига тўғри келган. Лекин улар бу сафарги оддий ёнғинда ҳам ўзи бутун маҳоратларини ишга солиб, бironта ортиқча ҳаракат қилмадилар ва рекорд вақт ичида ўз вазифаларини бажариб бўлдилар. Шу туфайли боланинг ҳаёти қутқариб қолинди.

И. МУДАРИСОВ,
ЎзТАГ мухбири

ШАРҚНИНГ ОЗОД АЁЛИ

Тошкент. Пушкин номидаги маданият ва истироҳат боғи ёнида, Ҳамза кўчаси бўйидаги майдонда бўлажак ҳайкалнинг пойдеворини бунёд этиш ишлари тезкорлик билан олиб борилмоқда.

Маълумки, Тошкентнинг ана шу ери Эски шаҳарнинг маркази ҳисобланарди. Бу ерда ўзбек хотин-қизларини қора зулматли ҳаётдан озодликка олиб чиқиш, паранжини ўтга улоқтириш билан боғлиқ йиғинлар ўтказилар эди. «Ҳужум» ҳаракатининг активлари Улуғ Октябрнинг озодлик нафасини Шарқ хотин-қизлари ўртасида тарғиб қилардилар.

— Ҳайкал «Шарқнинг озод аёли» деб номланади, —дейди Тошкентдаги эксперименталҳайкалтарошлик ишлаб чиқариш комбинати бош инженери В. Павлюхин. — Ҳайкал қарийб 7 гектарлик яшил хиёбон ўртасида қад ростлайди. Ҳайкалтарошлар Л. Рябцев билан В. Луневлар ўзбек аёлининг бўй-бастини, озодликдан бахтиёр ҳолатини ифодалашган.

Н. МАНСУРОВ.

• Спорт

ТИНЧЛИК ПОЙГАСИ

● ГДР—ЧССР—Польша бўйлаб ўтказилаётган Жаҳон тинчлик пойгасининг учинчи босқич беллашуви тугади.

Магдебург ва Гера шаҳарлари оралиғида, 186 километрли масофада ўтказилган босқичда норвегиялик спортчи М. Сетер ғолиб чиқди. ГДРлик велосипедчи О. Людвиг маррага иккинчи бўлиб келди. Учинчи ўрин эса унинг ватандоши У. Рабга насиб этди.

Совет спортчилари бу босқичда ҳам муваффақиятли иштирок этишди. Уч велосипедчимиз кучли ўнликдан жой олишди.

Тинчлик пойгасида маҳорат кўрсатаётган тошкентлик спортчи Ж. Абдужабборов бу сафар тўртинчи ўринни эгаллади. Горькийлик Л. Конишев маррага саккизинчи, куйбишевлик А. Сантов ўнинчи бўлиб келди.

Команда ҳисобида СССР спортчилари ҳамон пешқадам.

ФУТБОЛ:

● Олий лига командалари навбатдаги тўққизинчи тур ўйинларини ўтказишди. **Москва динамочилари ва армиячилари ўртасидаги учрашувдан сўнг бу турга якун ясалди. Динамочилар 1:0 ҳисобида ғолиб чиқишди.**

Москва спартакчилари турнир жадвалини бошқариб боришяпти. Улар 18 имкониятдан 15 очко тўплашган. Москванинг «Торпедо» командаси ҳисобида 13, «Жальгирис» ҳамда «Металлист» командаларида 11 тадан очко бор.

Биринчи лига командалари эса кеча яна майдонга чиқдилар. Тошкентнинг «Пахтакор» командаси Волгоградда «Ротор» командаси меҳмони бўлишди.

Ўнинчи тур олдидан турнир жадвалига назар ташлайлик: командалар группагруппа ҳолида жой олишган. Ғалаба билан олдинга ўтиб олиш мумкин, мағлубият эса, командани пастки сафларга тушириб юборади.

Ҳозирча Одессанинг «Черноморец» командаси карвонбоши. Денгизчилар тўққиз учрашувнинг саккизтасида ғалаба қозонишган. Москва темир йўлчилари 14 очко жамғаришган.

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

• Тингланг, томоша қилинг

13 май, чоршанба

Телевидение

МТ-I. 8.00 — Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 — Время. 9.15 — А. Васильевнинг хор асарлари. 9.40 — «Йўл чеккасидаги йиғитлар». Бадиий фильм, 1 ва 2-серия. 11.40 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Ҳужжатли фильмлар. 17.30 — Дастхат. 18.45 — Фан ва турмуш. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Дунё ва ёшлар. 20.05 — Илмий-оммабоп фильм. 20.15 — Совет қўшиқларидан концерт. 20.30 — «Йўл чеккасидаги йиғитлар». Бадиий фильм, 2-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Прага баҳори — 87. 23.45 — Дунё воқеалари. 24.00 — Тинчлик велопойгаси.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Тасвирий санъат. 10.20 — Немис тили. 10.50 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Умумий биология. 12.05 — Шахмат мактаби. 13.05 — «Йиллар оша». Бадиий фильм. 14.35 — Янгиликлар. 15.10 — Қишлоқ янгиликлари. 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 19.45 — Ҳушёрлик — ҳаёт нормаси. 20.00 — Онамларнинг мактаби. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Агар соғлом бўлай десанг! 21.00 — Ўлдис Мартинсоннинг ёзи. 21.30 — Время. 22.05 — Куз оқшомларининг бирида. 23.35 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 7.05 — Ритмик гимнастика. 7.30 — Салом, кичкинтойлар! 7.40 — Пионер телетайпи. 7.50 — Телефильм. 8.00 — Ахборот. 8.20 — Тонгги тароналар. 16.35 — Қизиқувчилар экрани. 17.05 —Ҳужжатли фильм. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — Ўқитувчи экрани. 18.15 — Фильм-концерт. 18.50—Қайта қуриш: муаммолар ва мулоҳазалар. 19.30 —Ахборот. 19.45 — КПСС Марказий Комитети лойиҳасини муҳокама қиламиз. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Толғу куйларидан концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Қишлоқ ҳаёти. 22.35 — «Юрмала—87». 23.45 — Бугун оламда нима гап?

ЎзТВ-II. 19.30—Бахтли бўлай десанг». Бадиий фильм. 20.40 — Ритмик гимнастика. 21.00—Беш йиллик: ишлар ва одамлар. 21.30 — Время. **ФРУНЗЕ.** 22.05 — «Бўри уяси». Бадиий фильм. 1-серия.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 Бизга мактуб йўллабсиз. 9.30 — Инсон, дин, замон. 10.15— Биргаликда куйлаймиз. 11.15 — «Юность». 12.10 — Ўзбекистон индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Р. Римбоева куйлайди. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — «Чўпон ўғли». Ҳикоя. 16.30 — Илмий ғоялар амалда. 18.15 — «Қишлоқ ҳаёти». 18.30 — Халқ ансамбларининг концерти. 19.20 — Аланга. 19.40 — Кадрлар сиёсати: партия ташкилотларининг тажрибаси. 20.50 — Шеърият кечаси. 21.10 — Қишлоқ оқшомлари. 22.30 — Катталарга болалар ҳақида. 22.45 — Музикали ҳаёт янгиликлари.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

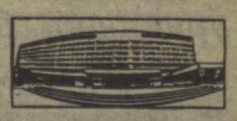

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р. — 08736. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В. — 109. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12